MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN" AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Jurgis Kalakauskas. Redakcijos adresas: 21 Mazarin St., Herne Bay, N.S.W. Tel.: LF 7837,

PRENUMERATA
Ištisiems metams—£ 3.0.0.
Pusei metų—£ 1.10.0
Trims mėnesiams £ 1.0.0.
Atskiras nr. — 1/6. N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose - £ 4.0.0 metams.

SKELBIMAI
1 colis per vieną skiltį—10/-
Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai—1/6.
Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.
Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:
Box 4558, G.P.O.
Sydney, N.S.W.

Nr. 6 (860). Devintieji metai.

SYDNĖJUS, 1958 m. vasario 10 d.

BROLIAMS AUSTRALIJOJ

TAUTA gyvena pilnutine buitim tik būdama nepriklausoma. Kada ji pati, be pašalinių įtakų, vadovauja politinei savos valstybės raidai, tada tik ji būna nepriklausoma ir laisva kultūrinės kūrybos apraiškose.

LIETUVIŲ TAUTA, viena seniausių savo kalba, dora savo papročiais, kultūringa savo kūrybinėmis galiomis, taiki savo siekimais bei tikslais, tačiau nelaiminga savo geografine padėtimi, įterpta vakarų ir rytų kultūrų sankryžoje, kenčianti šiųjų kovos aistroje, šimtmečiais engiama ir persekiojama, š. m. vasario mėn. 16 dieną minį 40-tąją savo valstybinės nepriklausomybės sukaktį.

JI mini šią iškilmingąją dieną būdama vėl pavergta ir kryžiuojama, persekiojama ir tremiama, o žymi jos narių dalis, jų tarpe ir mes, išblaškyti po tolimus ir svetimus užjūrius.

MŪSŲ LIETUVA viduriniaisiais amžiais buvo nuskambėjusi negirdėtos stiprybės ir jėgos garsu. Tuo metu ji buvo tikrai galinga, nes galėjo diktuoti visiems didiesiems savo kaimynams. Vytauto Didžiojo Lietuva buvo pasiekusi savo galybės viršūnę.

Tačiau keitėsi laikai, kito ir Lietuvos politinė padėtis. Su laiku atėjo šiai narsiajai tautai nelemties metai — ji buvo ilgiems metams pavergta ir tik 1918 m. vasario mėn. 16 d. iš naujo paskelbė savo nepriklausomybę, o savo narsa ir kovos žygiais ją apgynė nuo galingų ir gausių priešų.

PASTAROJO KARO metu Lietuva vėl neteko savosios laisvės. Tačiau tas, palyginti, trumpas nepriklausomojo gyvenimo švysterėjimas mūsų tautą tiek įsąmonino, kad joki priešai nepajėgs išrauti iš jos dvasios savosios valstybės nepriklausomybės troškimo.

MŪSŲ, politinių emigrantų, švenčiausioji pareiga — visomis galiomis siekti Lietuvos išlaisvinimo. Mes pažįstame dabartinį Lietuvos priešą, žinome jo brutalumą ir žiaurumą, girdime kelių milionų mūsų brolių verguvės raudą, todėl mūsų sąžinės ir širdys teprisipildo tos didžiosios Tėvynės meilės, kuri, reikalui esant, nepabūgtų net mirties aukos.

ŠI DIDŽIOJI mūsų nepriklausomybės sukaktis tešvyti kiekvieno lietuvio širdyje Lietuvos meilės ugnim, tesujaudina mūsų tautiečių sąžinę, kad jis kasdieniniuos savo veiksmuos vis minėtų Tėvynę, jai dirbtų, aukotųsi, nes tik tuo būdu mes vėl prikelsime Nemuno Šalį laisvai ir džiugiai ateičiai.

AUSTRALIJOS LIETUVIAMS šios šventės proga linkime stiprybės tęsiant Lietuvos laisvės kovą.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

TAUTOS IGALIOJIMAI IR BENDRASIS TIKSLAS

Prof. Mykolas Biržiška

Kai minime kokį praeities įvykį*), tai mums svarbu ne tik pagerbti jo malonų prisiminimą, bet kartais galima iš tos praeities padaryti kitų išvadų, naudingų tolimesnei ateičiai, o kaikada ir netolimajai. Šiandien kalbėdami apie Vasario 16 aktą, norėtume žvilgterėti kiek į senesnius laikus tam, kad galėtume kaiką savo išvadomis pateikti. Norėčiau atkreipti dėmesį į nedidelį skaičių įvykių, kurie betgi duoda mums daug apie ką pagalvoti.

KAS "ĮGALIOJO" DR. BASANAVIČIŲ?

Pradėkime nuo labai žinomų dalykų, į kuriuos kartais nepakankamai kreipiame dėmesio...

Štai Aušra. Kaip žinoma, Aušrą paruošė Basanavičius, Šliūpas, labai nedidelis lietuvių būrelis, netgi iš pradžių nesusimetęs į būrelį, — jie davė labai kuklų, atsargų laikraštį, iš kurio išaugo visas tolimesnis lietuvių tautinis sąjūdis. Jie sakė, kad mums reikia eiti nauju keliu. Kokiu? Kad lietuviai turi būti savarankūs. Nekalbėjo daug apie politiką ir net vengė užgaudinėti rusus ar vokiečius, gal šiek tiek lenkus.

Dabar klausimas: kodėl Basanavičius ėmė leisti tą laikraštį? Ir dar svarbesnis: kas jį įgaliojo?

Atrodytų, lyg nereikalingas klausimas. Kas įgaliojo Basanavičių ir tuos kitus aušrininkus, labai kuklų jų skaičių, kalbėti, raginti, kelti klausimus ne tik savo vardu, bet gana aiškiai ir tautos vardu? Bet jeigu mes prisiminsime, kaip Aušrai reikėjo eiti, su kuo grumtis ir kokius priekaištus girdėti, tai anas klausimas nebus toks jau nereikalingas. Kaimynai gi ėmė kaltinti Aušrą: vieni esant ją vokiečių politikos įrankių, kiti maskolių įrankiu, treti — lenkų. Mums lengva atsakyti, kad niekeno svetimu įrankiu ji nebuvo, bet kaltinimai pasilieka. Dar blogiau, ir pačioje lietuvių visuomenėje Aušra visiškai ne taip jau lengvai prigijo. Ji čia irgi tuojau susilaukė priekaištų. Atsiminkime vyskupą Baranauską ir kitus. Vyresnio amžiaus dvasiškija žiūrėjo į ją su labai dideliu nepasitikėjimu. Jie jokiu būdu nenorėjo sutikti su Aušros rodomu keliu, protestavo, nes tai buvo naujas žodis, tai buvo atskilimas nuo praeities, nuo tradicijų, tegu sustingusių, tada nenaudingų ir dabar mums juokingų, bet visdėlto įsigalėjusių tradicijų.

O koks buvo rodomas naujas kelias? Kad lietuvių tauta turi žengti savarankiu keliu, nepriklausyti nei nuo lenkų, nei nuo vokiečių, nei nuo maskolių. Visa tai buvo dėstoma labai atsargiai, dažnai net nedrąsiai, bet pati mintis buvo aiški ir taip ji visų buvo suprasta. Tad dabar, jeigu mes užklaustume iš tikrųjų Basanavičių: "Kieno įgaliojimais tu veikei?", — jis viena tegalėtų atsakyti: "Niekeno neįgaliotas. Pats save esu įgaliojęs!..." Ir dabar niekam neatrodo, kad anas jo "išsišokimas" būtų buvęs neteisėtas ar nereikalingas. Jis davė tai, ko tada tautai reikėjo. Tauta ilgainiui tai priėmė ir nuėjo jo rodomu keliu.

SKALDYTOJAI...

Tiesa, toliau mūsų visuomenėje atsirado naujų krypčių, kūrėsi kiti laikraščiai — Varpas, Apžvalga, Tėvynės Sargas, Darbininkų Balsas... Tos krytys savo tarpe kirtosi, buvo daug nesusipratimų, daug priekaištų vieni kitiems. "Kieno vardu jūs kalbate?", būdavo ir tada paklausimų. Dabar mes jau lengvai suprantame, kad anie priekaištai nebuvo reikšmingi. Visa, kas iš anų ginčų, iš tų įvairių laikraščių suskirtimų, iš jų svajojimų ir įvairių pasisakymų išaugo, — yra gi priimtina. O juk kiekvienas laikraštis, kiekvienas to laikkraščio iniciatorius, veikėjas labai dažnai sakėsi prieš tuomet nusistovėjusią visuomenėje nuomonę, kryptį ar tradiciją, reikėsi lyg ir skaldytoju to, kas buvo. Tas "skaldymasis" daugeliui tada atrodė pavojingas, rizikingas mūsų nedidelei tautai, o visdėlto vėliau pasirodė, kad tie "skaldytojai" nepadarė tautai blogo darbo.

Kiekvienas iš jų, lygiai taip kaip ir Basanavičius, galėjo pasakyti: — aš veikiu neįgallotas, nerinktas, bet veikiu gryna sąžine, stengiuosi eiti tiesiu keliu, tokiu kuris man atrodo yra geras ir naudingas tautai, tai aš aiškiai ir pateikiu... Pastarasis pavyzdys, kuris gal prieštarautų mano čia išdėstytai minčiai, tai būtų Darbininkų Balsas su Augustinu Janulaičiu ir visa eilė anuometinių veikėjų, kurie net nesislėpė ir aiškiai ėjo visuomenės "skaldytojais". Bet 1905 m., revoliucijos metais, tie "skaldytojai" kaip tik bene reikšmingiausiai pasireiškė ir davė visuomenei, kas ją tuo metu jungė. Skaldytojai virto — vienytojais.

RINKIMAI Į D. VILNIAUS SEIMĄ

Štai 1905-ji metai, Didysis Vilniaus Seimas...

Jis keliolikai metų, ligi pat Lietuvos Nipriklausomybės paskelbimo, nustatė lietuvių tautos ir Lietuvos politinę kryptį. Tame seime ir jo priimtose rezoliucijose kaip tik daugiausia ir pasireiškė toji dvasia, kurią skaldytojai pirmiau ugdė!

O kas ir koks buvo tasai Seimas Vilniuje, tie jo du tūkstančiai atstovų? Tai kažkas, kas jau imponavo ne tik mūsų tautai, bet ir kaimynams. Ir niekas tada nedrįso užklausti: "O kas gi jus įgaliojo?"... Du tūkstančiai žmonių, tai aišku, jog čia ne koks šiaip sau paprastais eilinis seimas. Bet iš kur tie atstovia atsirado? Tiesa, jų dalis, ir nemaža dalis, buvo rinkti valsčių, parapijų ar kaimų, — be kokių iš anksto nustatytų taisyklių apie rinkimo būdą, slaptą balsavimą ir t.t. Tik aišku, kad turbūt niekas slaptu balsavimu nebuvo rinktas ir daugiausia pasireiškė tie, kurie jau pirma buvo valsčiuje labiau žinomi, kiti ir patys pasisiūlė, kitiems vėl, kad šiaipjau buvo patogiau nuvažiuoti į Vilnių. Štai taip jie ir buvo išrinkti.

Tokiu būdu iš įvairių draugijų, organizacijų, tuomet dar labai negausingų nariais partijų išsiskyrė atstovai. Gi daugiausia suėjo šiaip geri lietuviai, kurie tik norėjo ir galėjo. Niekas ten neklausė nei paso, niekas neklausė nei įgaliojimo. Tie du tūkstančiai žmonių po dviejų dienų ginčų, triukšmo, nesusipratimų sugebėjo duoti bendrą rezoliuciją, kuri ir šiandien gali būti ne tik su malonumu praeičiai, bet ir visai rimtai paskaityta. Ir pabraukiu, jie davė ir nubrėžė kelią, kaip toliau eiti. Tuo Seimo nurodytu keliu, bendrai paėmus, mes ir ėjom ligi pat Pirmojo Pasaulinio Karo, įveikdami caro reakciją, įveikdami įvairias grupeles, kurios kartais mėgindavo atšokti nuo bendrosios linijos.

SAVOTIŠKAS VILNIAUS KONFERENCIJOS PARENGIMAS

Štai toliau prieinam prie Vilniaus konferencijos 1917 metais...

Čia dalykas jau dar rimtesnis. Jeigu dėl Didžiojo Vilniaus Seimo nebuvo kokių stambių priekaištų ir niekas nesakė, kodėl jūs, lietuviai, kalbate visos Lietuvos vardu, kuomet čia yra ir kitų tautybių, yra gal žmonių, kurie kitaip žiūri į politikos ir kitus panašius reikalus, tai dėl 1917 m. Vilniaus Konferencijos ir paskui dėl Valstybės Tarybos buvo jau nemažai priekaištų ir užsipuolimų, kurie iš dalies gali mums priminti anuomet Aušros patirtuosius. Taip istorija kartojasi.

Iš kur atsirado tie du šimtu žmonių, kurie sudarė Vilniaus Konferenciją? Buvo priekaištų iš lenkų politikų ir tie priekaištai net lgšiol kartojasi įvairiuose istorijos ar publicistikos rašiniuose, jog šioji konferencija buvo sušaukta vokiečių ir vokiečių parinktiej žmonės sprendė taip, kaip tuo laiku buvo patogiausia vokiečiams.

Ne, taip nebuvo! Mes negalim sakyti, kad konferencijos atstovai buvo rinkti, nors taip kaip buvo rinkta dalis Didžiojo Vilniaus Seimo atstovų. Atsiminkime, kad tai buvo karo laikas. Lietuva vokiečių okupuota, ir labai didelė lietuvių inteligencijos dalis atsidūrusi kitoje karo linijos pusėje — Rusijoje — negalėjo betarpiškai dalyvauti bendrame mūsų darbe. Partijos Lietuvoje buvo beveik pranykusios, pasilikę tik maži likučiai. Gi iš inteligentijos buvo pasilikusi beveik vieni tik dvarininkai, kunigija, šiaip dar pora dešimčių Vilniuje pritapusių inteligentų, kurkas mažiau Kaune, o toliau Lietuvoje beveik nieko nelikę.

Tad kai mes jau buvome gavę iš vokiečių sutikimą konferencijai

(Tąsa 2 psl.)

NAUJOS FIGŪROS

Šiomis dienomis Budapešto radijas pranešė, kad Janos Kadar, Vengrijos min. pirmin.inkas nuo 1956 m. lapkričio mėn., pasitraukė iš savo pareigų, pasilikdamas ministeriu valstybės reikalams ir kompartijos pirmuoju sekretorium.

Janos Kadar režimas, daugiau kaip metams praėjus po Vengrijos tautinės revoliucijos užslopinimo, vengrų tautoje neįgijo pasitikėjimo ir teroras — teismai, trėmimai tebėra ir tebėra vienintelės jo išsilaikymo priemonės, žinoma, sovietinės armijos globoje. Kadar ir jo režimas tebėra Maskvos kerštо prieš vengrų tautą įrankis, kuris reiškėsi ir tebesireiškia šimtais masinių (slaptų) procesų ir mirties sprendimų bei kalinimų pavidalu.

Sausio mėn. pirmoje pusėje Budapešte buvo nubausta kardinolo Mindszenty sekretorius ir 16 kitų kunigų ir studentų kaltinamų nusikaltimais prieš dabartinį režimą.

Nuo pastarosios JTO sesijos Vengrijos reikalais, dabar visi šios rūšies teismai atliekami slaptai, jokia jų medžiaga neskelbiama — paskelbiami tik sprendimai ir tai tik kelioms savaitėms praėjus. Režimas parodė privengiąs viešosios nuomonės ypač po to, kai praėjusį balandį nubaustos mirti jaunos medicinos studentės Ilona Foth ir kitų jos draugų nuteisimas kalėjimu, sukėlė visame pasaulyje pasipiktinimą.

Joheph Domonkos, Vengrijos augščiausio teismo pirmininkas, darydamas parlamente pranešimą pareiškė, kad iki praėjusių metų lapkričio mėn. buvę teisiami 1.717 revoliucijos dalyvių. Esą mirties bausme nubausta 110, o koncentracijos stovyklose laikoma 1.689 asmens. Tačiau kiti visai patikimi šaltiniai rodo, jog kalėjimuose laikoma apie 20.000, o koncentracijos stovyklose nuo 30.000 iki 40.000. Mirties sprendimų įvykdyta mažiausia 2000.

Pačių komunistų spaudos ir radijo pranešimu, vengrai buvo baudžiami mirties bausme už kiekvieną betkokį dalyvavimą sukilime. Štai eilė kaltinimų, už kuriuos buvo bausta mirties bausme: 1. Dalyvavimas sukilime. 2. Vadovavimas kontrarevoliucionierių grupei. 3. Teroro aktai. 4. Gaminimas ir platinimas revoliucinių lapelių. 5. Užpuolimas komunistų partijos būstinių. 6. Kontrarevoliucinė veikla. 7. Teroro veiksmai prieš komunistus 1919 m. 8. Sąmokslas prieš valstybę. 9. Sabotažai. 10. Tarnavimas gen. Maleter daliniuose. 11. Puolimas Budapešto radijo stoties. 12. Įrengimas nelegalių ginklų sandėlių ir kt.

● Kom. Kinijoj atleisti iš pareigų 3 ministeriai ir 51 parlamento nariui atimta teisė dalyvauti parlamento posėdžiuose ir vadintis parlamento nariu. Jie visi kaltinami "dešiniuoju nukrypimu".

JAV Satelitas

AMERIKIEČIŲ DIRBTINIS ŽEMĖS PALYDOVAS

Po nesekmingų bandymų, vasario 2 d. JAV armijos Jupiter — C raketa išsviedė į erdvę(Floridoje) 30.8 svarų dirbtinį žemės palydovą, kuris keliauja apie 19.000 mylių greičiu per valandą ir nuo žemės atsiplėšęs tarp 200-1700 mylių. Pirmą kelionę aplink žemę jis padarė per 106 minutes. Amerikietinis žemės satelitas pavadintas "1958 Alpha". "Alpha" yra 6 pėdų 8 colių ilgio ir 6 colių skersmenyje.

"Alphą" — amerikietinį dirbtinį žemės palydovą — suprojektavo dr. Wernher von Braun, vokiečių raketų ekspertas, kuris karo metu padėjo pagaminti V 2, kuriomis buvo bombarduojamas Londonas.

Bandymus paleisti dirbtinį žemės palydovą atlieka ir JAV-bių karo laivynas, bet milžiniška Vanguard raketa pereitą savaitę sprogo po 60 sekundžių ore, atsiplėšus nuo žemės apie 20.000 pėdų. Tai jau antras nesėkmingas bandymas su Vanguardu.

Vėl Indonezija

A.A.P. žinių agentūra iš Niujorko praneša, kad padėtis Indonezijoj vis tebėra sujaukta. Nurodoma, kad Indonezijos prezidentui Soekarno jaunieji Indonezijos pulkininkai yra įteikę ultimatumą, reikalaudami iš centro vyriausybės pašalinti visus komunistus ir prokomunistiškai nusiteikusius pareigūnus. Jei Soekarno šio reikalavimo nevykdysiąs, tai karininkai sudarysią savo vyriausybę. Prezidentas Soekarno šią ultimatyvią žinią gavo būdamas Japonijoje.

NASSERAS PLEČIA VALDŽIĄ

Prieš keletą dienų oficialiai buvo skelbta apie Egipto susijungimą į vieną respubliką su Sirija. Šios jungtinės valstybės prezidentu bus pulkininkas Naseras, Egipto prezidentas. Susijungus dviem valstybėm, jų abiejų parlamentai bus paleisti ir išrinktas vienas. Suprantama, prezidentas didesnę dalį parlamento narių pats paskirs.

Plačiai kalbama, kad prie šių dviejų arabiškų kraštų nori šlietis ir Yameno valstybėlė. Tokiu būdu Naseras valdytų jau tris arabiškas valstybes.

— Ragina daugiau gaminti plataus vartojimo prekių. "Sovietskaja Litva" tuo klausimu įsidėjo vedamąjį, reikalaudama, kad juo ypatingai turėtų susirūpinti vietinės deputatų tarybos. "Artimiausioje ateityje" reikią pagaminti žymiai daugiau tokių prekių.

NEUŽMIRŠKIME ATNAUJINTI

MŪSŲ PASTOGĖS

Prenumeratos

IR PARAGINKITE KITUS JĄ UŽSIPRENUMERUOTI

"MŪSŲ PASTOGĖ" Jus lankys kiekvieną savaitę ir 1958 metais, jeigu prisiųsite £ 3.0.0. Tai galima atlikti paprasčiausiu būdu: nupirkite pašte Postal Note, arba užpildykite Money Order'į, arba išrašykite čekį ir įdėję į voką siųskite šiuo adresu: **"Mūsų Pastogė", Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.**

TAUTOS ĮGALIOJIMAI ...

(Tąsa iš 1 psl.)

šaukti, tuojau pastatėme jiems dvi sąlygas: pirma, kad turi būti pakviesti visi tie, kuriuos mes nurodysim; antra, kad vokiečiai iš šalies nesikištų į konferencijos darbus, ne tik nesikištų, bet ir nepasirodytų konferencijos salėje. Tatai maždaug iš vokiečių pusės ir buvo išlaikyta. Sakysim, iš koncentracijos stovyklų ir belaisvių stovyklų buvo išleisti tie, kuriuos mes nurodėme. Tokių tarpe Jonas Vileišis kaip tik suskubo atsirasti berods pirmąją konferencijos dieną ir buvo išrinktas į Tarybą. Tiesa, vokiečiai kaikur bandė mus įspėti, kad vienas ar kitas mūsų reikalaujamas pakviesti į konferenciją jiems esąs nelabai priimtinas. Bet buvo jiems priminta, kad taip yra sutarta, ir visi mūsų nurodytieji buvo pakviesti. Ir jie atsirado, tik vienas kitas pervėlai.

Gali būti prileidimas, kad štai partijų ar srovių įtaka konferencijos sudėtyje galėjo netiksliai ar neigiamai pasireikšti. Duočiau tokį pavyzdį. Kai mes Lietuvių Mokslo Draugijoje, pas Dr. J. Basanavičių, susirinkom keliolikos vilniečių būrelis numatyti kviestinių į konferenciją sąrašą, tai kiekvienas stengėmės prisiminti ir nurodyti tuos asmenis, apie kuriuos žinojome, kad jie yra Lietuvoje. Maža to, buvo taip stengtasi, jog kiekvienas, kas tik gali, atvyktų konferencijon, kad nežiūrėta net, kas kokiai srovei priklauso. Kunigas Dogelis, žmogus su aiškiais nusistatymais ir pažiūromis, priminė mums kairiesiems, kad štai mes kaikuriuos iš savųjų pamiršame nurodyti, nežinodami, jog jis yra Lietuvoje, gi jis apie tai žinojo ir vieną kaip tik nurodė (deja, jis vėliau nuėjo... aiškiais bolševikiniais keliais).

Kairiųjų mes negalėjom daug nurodyti. Aš tuo laiku priklausiau Lietuvos socialdemokratų partijai ir aišku, man rūpėjo nurodyti savuosius žmones, bet galėjom paminėti tik kelis asmenis. Visi kiti buvo kitoje barjero pusėje. Rusijoje. Iš demokratų liaudininkų dar mažiau buvo galima parinkti, tuo labiau, kad kai tada mes tarėmės Vilniuje, čia nebuvo jokių reikšmingesnių liaudininkų, o Jonas Vileišis dar nebuvo atvažiavęs, ir mes gal būsime apleidę kokį provincijoje gyvenusi, bet mums nežinomą liaudininką. Tokiu būdu į konferenciją susirinko apie trečdalis kunigų. Primenu tai aiškiai dėlto, kad konferencijai buvo daromas priekaištas, bet tai buvo neišvengiama. Nes beveik tik vieni kunigai tada nebuvo išvykę į Rusiją (išskyrus labai nedidelę jų dalelę), tad jie ir atsirado konferencijoje.

PUSIAUSVYROS KELIAS

Nekalbėsiu plačiau apie konferencijos pasitarimus ir diskusijų eigą, nes pagaliau visas smulkmenas būtų sunku ir prisiminti, tik sustosiu kiek ties Valstybės Tarybos, vokiečių vadintos Vertrauensrat, rinkimais.

Įvykusieji rinkimai davė tokius rezultatus: iš 20 išrinktųjų šeši buvo kunigai. Faktiškai tai atsitiko konferencijoje dalyvavusių kunigų nuošimtį. Bet tai padarė nekokį įspūdį kairesnės krypties dalyviams, kurie iš viso nebuvo tikri, kaip tie kunigai pasireikš politikos dalykuose. Kilo subruzdimas. Iš pradžių socialdemokratas Steponas Kairys, buvęs prezidiume, pareiškė, kad kadangi tokie rinkimų rezultatai, jo nuomone, bus nesveiki tolesnei mūsų Nepriklausomybės siekimo eigai, tai jis turįs įspėti, kad jei jo partija pareikalaus jį atšaukti, tai jis pasitrauks iš Tarybos narių. Tuomet ir aš, priklausęs partijai (po kelių savaičių buvau iš jos pasitraukęs...), iš savo pusės palaikiau jį, nors prisipažinsiu nebuvau taip tikras, kad nueičiau tuo keliu, apie kurį jis užsiminė. Norėjau tik labiau sustiprinti jo pareikštą poziciją, manydamas, kad tas gal padės kiek išlyginti tai, kas mums atrodė klaidinga.

Po to tuojau buvo padaryta pertrauka. Ir pasirodė nelauktai netikėtas dalykas. Iš šešių kunigų atkrito du: kunigas Stankevičius ir kunigas Urbonavičius. Kun. Stankevičius, priklausęs penkių kuopelei, kuri privedė prie konferencijos sušaukimo, pareiškė: norėdami santaikos, norėdami didesnio mūsų vieningumo, jie pasitraukią iš Tarybos narių, atšaukia savo kandidatūras. Ir vietoj jų tada įėjo pirmieji kandidatai: kaip tik Jonas Vileišis ir Stanislovas Narutavičius. Du, kurie pasireiškė vėliau, kaip opozicija Taryboje. Po to subruzdimo konferencija pasibaigė nepaprastu vieningumu ir dvasios pakilimu, ir aš neprisimenu, kad mes kada taip būtume karštai užtraukę "Lietuva, tėvyne mūsų!", kaip toje konferencijoje.

KADA NEKLAUSOMA PARTIJOS

Pabaigai norėčiau dar pridėti...

Štai išrinktoji Taryba veikia. Ji spaudžiama vokiečių, kurie turėjo iš kaikurių mūsiškių pasižadėjimą palaikyti vokiečių liniją, jeigu jie pripažins paskelbtą Lietuvos nepriklausomybę. Jaučiamas spaudimas ir pačioje Taryboje, didelis nervinimasis, vieni kitiems prikaišioja daug smarkiau negu tai būtų iš tikro reikalinga, negu būtų tam pagrindo dėl tų keturių konvencijų, kuriomis Vokietijos vyriausybė sąlygojo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą.

Tos konvencijos iš pradžių praėjo su dideliu sunkumu. Tą dieną, kai reikėjo spręsti dėl konvencijų, mane sutikęs partijos vadovybės narys, pats buvęs pirma konferencijoje ir kalbėjęs, tik neatsokęs nuo bendros linijos, bet jau per tas kelias savaites aiškiai pakrypęs į bolševikų pusę, priminė: esi pažadėjęs partijos klausyti ir išstoti iš Tarybos, jeigu partija pareikalaus. Štai partijos vadovybės vardu aš ir pareiškiu: arba išstok, arba būsi pašalintas iš partijos...

Tai aš kitą dieną ir įteikiau atsisakymą būti partijoje. Vadinasi, aš savo žodžio, duoto partijai konferencijoje, neišlaikiau. Bet jau po to jutau gryną sąžinę, kad laužiau savo žodį didesniam, svarbesniam dalykui pasieki, ne savo asmeniniam. Panašiai buvo ir su S. Kairiu, tik toks skirtumas, kad jis visiškai nekreipė dėmesio į tai, dėl ko partija jį įspėjo. (Greičiausia, kad buvo išmestas, nes mums paskui Aleksa primindavo, jog mudu abudu esam buvę išmesti.

Kas dėl manęs, tai netiesa, nes ir vėliau dirbau partijos darbą, nekreipdamas dėmesio į bolševikuojančius. Tą mažmožį primenu tam, kad parodyčiau, jog ir asmeniškai kiekvienas iš mūsų turėjo daug išgyventi ir savaip tvarkyti asmeninį gyvenimą, kad būtų prieita prie bendro tikslo).

DIDYSIS TIKSLAS

Dažnai mums primena, kad štai Vasario 16 aktas, visiškai laisvas nuo konvencijų, praėjo tik dėlto, kad keturi kairieji pasipriešino, pasitraukdami iš Tarybos.

Tas tiesa, bet nepilna tiesa. Reikia atsiminti, kad kai buvo paskutinis balsavimas, sutikti ar atmesti konvencijas, — tai ne 4 balsavo prieš 16, bet balsavo 8 prieš 12. Be tų keturių kairiųjų, prieš balsavo dar ir keturi nekairieji. Ir jie, sakytum, demokratiškiau pasielgė, kada pasidavė daugumai, o mes keturi nuėjom kitu keliu — nesutikom pasiduoti daugumos nutarimui. Tad čia reikia pripažinti, kad toji dauguma buvo veikiama ne tik mūsų keturių pasitraukimo, bet ir tų kitų keturių nepasitraukusių, kurie likę pradėjo įtikinėti ir veikti dauguma, kuri pagaliau atsisakė savo laikysenos dėl vokiškų konvencijų ir susiderino su mažumos nuomone.

Šiuos reikšmingesnius ar mažiau reikšmingus, iš dalies net asmeninius dalykus aš dabar primenu tam, kad mes ir šiandien, kai vėl įvairiais būdais siekiame atstatyti Lietuvos nepriklausomybę, nebijotume eiti ir individualiais keliais, nesijaudintume ir nebijotume savo tarpe ginčų, priekaištų, kartais net labai skaudžių priekaištų, ir šiaip įvairių nesusipratimų.

Yra jų šiandien, nemažiau jų buvo ir anuomet laimingai Nepriklausomybę atstatant. Svarbiausia, kad šiokiais ar kitokiais keliais, bet visi siektume to paties vieno bendrojo ir didžiojo tikslo.

*) Paskaitos santrauka LNT Los Angeles Atstovybės ruoštame Vasario 16 minėjime 1957.II.16 d. Santarvė Nr. 3 (37)

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

9th Floor, 109 Swanston St., Melb. C.I. Telef. (Priešais Melbourno Town Hall.) Centr. 1819

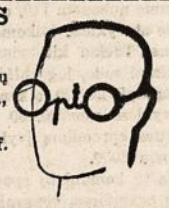

J. STRAUTINŠ

5-th Floor, 306 The Causeway

Melbourne

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR USSR SU IŠ ANKSTO APMOKĖTU MUITU IR KT.

Mes siunčiame su iš anksto apmokėtu muitu ir kitomis persiuntimo išlaidomis Jūsų pačių paruoštus siuntinius iš Australijos iki 44 lbs. bendro svorio.
Mes taip pat priimame užsakymus ir įmokėjimus už prekes, siunčiamas per DAUGAVA — PARCELS SERVICE, Stockholm, Sweden; tekstilės, avalynės, vaistų, maisto ir kt.
Reikalaukite mūsų kainaraščių! Atkreipkite dėmesį, kad sausio — vasario mėnesiais mūsų įstaiga yra uždaryta pirmadieniais.

„ROMUVA"

OVERSEAS PARCEL SERVICE

SAV. L. VACBERGAS

36 Walpole St., KEW, Vic.

TEL. WM 6032

Priimami jūsų pačių supirkti siuntinėliai persiuntimui į Lietuvą ir USSR žemiausiu įkainavimu.

Pav.:	1 yd. vilnonės medž.	6/- nežiūrint kokybės
	Batai	16/- nežiūrint kokybės
	Gatavas vyr. kost.	£ 2.11.0 nežiūrint kokybės
	Gatavas paltas	£ 2. 9.0 nežiūrint kokybės
	Megztinis	9/- nežiūrint kokybės
	Suknelė	16/- nežiūrint kokybės

Visi kiti įkainavimai tikrai žemi.

Siuntinėlio persiuntimo kainą ir užklausimus galite gauti asmeniškai ir telefonu bet kuriuo laiku.

ŪKININKAS "ANAPUS"

ŽEMĖS ŪKIS IR ŪKININKAI PAVERGTUOSE KRAŠTUOSE

J. AUDĖNO REFERATAS PAVERGTŲJŲ EUROPOS TAUTŲ (PET) SEIME.

1957 m. gruodžio 11 d. PET New Yorke buvo svarstomas ž. ūkio klausimas pavergtuose Europos kraštuose. Šituo klausimu išsamų referatą paruošė Lietuvos delegacijos narys Juozas Audėnas. Referatas buvo svarstytas PET Ekonominėje komisijoje ir Generaliniame komitete. Galutinai paruoštas raporto tekstas buvo pateiktas PET Asamblejai (Seimui). J. Audėnas referuodamas šį klausimą, t.k. pasakė:

"Žemės ūkio klausimas yra pats sunkiausias ekonominis klausimas, kurio bolševikai nepajėgia nugalėti. Jų sugalvotas sovietiškasis modelis susiduria su pagrindine kliūtimi, su laisvu ūkininku. Ūkininkas kovoja visomis turimomis priemonėmis prieš kolektivizaciją, dėl savo laisvės ir savo žemės. Jis kovojo iki mirties, iki ištrėmimo į Sibirą ir vis nenori nusileisti. Mano krašto, Lietuvos ūkininkai buvo palaužti ir suvaryti į kolchozus tik po to, kai 1948-1949 m. ūkininkų ir jų šeimų buvo į Sibirą išvežta per 120.000 asmenų. Kituose kraštuose, net ir Rusijoj, komunistų kovos su laisvaisiais ūkininkais buvo ir tebėra irgi labai kietos. Juk ne be reikalo Stalinas skundėsi Winstonui Churchilliui, kad jam lengviau buvę nugalėti nacių Vokietiją negu ūkininkus.

Sovietinė žemės ūkio sistema, teroru ūkininkams primetama, dar nepateisino savęs ir žemės ūkio produktų gamyboje. Ir pačioje Sovietų Rusijoje ir jos pavergtuose kraštuose sovietiškasis žemės ūkis mažiau gamina produktų, negu ten buvo jų pagaminama laisvojo ūkio ir privačios iniciatyvos ūkininkavimo sistemoje.

Prisiminkime tik 1956 m. birželio 28 d. Poznanės įvykius. Pagrindiniai Lenkijos gyventojų reikalavimai buvo Laisvės ir duonos! Šis įvykis visam pasauliui byloja, kad ten, kur nėra laisvės, — nėra ir duonos. Vienas faktorius eina greta antrojo.

Aš iš šios tribūnos tik norėčiau supažindinti jus su paskutinėmis dviemis šio raporto trumpomis dalimis, t.y. su klausimu — Kodėl ūkininkai priešinasi sovietinei žemės ūkio sistemai — ir su išvadomis.

1. NUOSAVYBĖS POŽIŪRIU:

Pagrindinė priežastis, dėl kurios ūkininkai nesutinka ir nesutiks su sovietine žemės ūkio tvarkymo sistema, yra nuosavybės panikinimas. Sovietinė žemės sistema (kolchozai-sovchozai) yra visiškai priešinga individualiniam ūkiui, o tuo pačiu ūkininkui ir visai jo šeimai. Kolektivizacija — greičiau ar lėčiau atskiruose kraštuose plečiama — yra laikoma baudžiava, jei ne vergija, kuriomis nusikratyti ūkininkai yra daug kovoję, daug kentėję ir daug kraujo praliejė. Kad ūkininkai pirma proga siekia nusikratyti Sovietų primestą kolektyvinę žemės ūkio sistemą ir pereina prie nuosavaus individualaus ūkio, matyti iš šių pavyzdžių. Per antrąjį pasaulinį karą Rusijos ir Ukrainos dalyse, kurias buvo vokiečiai užėmę, jie pradėjo dalinai privatizuoti žemę. Ūkininkai su entuziazmu kūrėsi individualiai, nežiūrėdami to, kad tą tvarką įvedė krašto okupantas. Vos tik Lenkijos Gomulka, dabartinis komunistų partijos generalinis sekretorius, paskelbė laisvę patiems ūkininkams apsispręsti, per kelius mėnesius buvo likviduota per 85% kolchozų. Vengrijoje savaime vyksta kolchozų likvidacija. Jugoslavijos komunistinė vyriausybė, nepajėgusi nugalėti ūkininkų, irgi turėjo atsisakyti sukolektyvinto žemės ūkio.

2. PRODUKCIJOS SUMAŽĖJIMO POŽIŪRIU:

Sovietinėje žemės ūkio tvarkymo sistemoje žemės ūkio produktų pagaminama žymiai mažiau negu laisvajame privačios iniciatyvos ūky. Tad jau vien dėl jo joks ūkininkas niekuomet nesutiks mesti savo ūkį ir jungtis į kolchozą. Ūkininkui sunku atsiskirti su savo žeme ir kitu savo turtu net ir tuomet, jeigu jis matytų, kad sovietinėje sistemoje yra pagaminta daugiau produktų ir jam pačiam bus geriau gyventi ir lengviau dirbti. Bet kai yra priešinga, tad nėra ko stebėtis, kad pavergtųjų kraštų ūkininkai taip atkakliai kovoja dėl savo ūkinės laisvės, dėl savos nuosavybės ir dėl savo ūkio geresnės produkcijos.

3. ŪKINĖS EKSPLOATACIJOS POŽIŪRIU:

Sovietinė žemės ūkio sistema, kaip žinome, užimtuose kraštuose veikia pagal Maskvos padiktuotą planą. Maskva yra suinteresuota įvesti ten komunistinę tvarką, įsteigti ir plėsti sovietinę kultūrą ir po priedanga "saugumo interesų bendrumo" tuos užimtuosius kraštus ekonomiškai eksploatuoti. Niekas kitas šitos eksploatacijos naštos taip sunkiai neneša, kaip pavergtasis ūkininkas. Jis geriausiai mato tąją didžiąją skraudą ir neteisybę, jam okupanto uždėtą, kuomet jo pagamintosios gėrybės didele dalimi patenka į Sovietų agentų rankas ir yra išgabenamos iš jo gimtosios žemės. Jis gerai žino ir jaučia šitų gėrybių trūkumą savo namuose ir savo krašte. O tuo tarpu jo pagamintų gėrybių dėka Sovietų Sąjunga plečia savo imperialistinę politiką ir pavergto ūkininko sąskaita varo savo propagandą laisvuose kraštuose, kas absoliučiai yra priešinga ūkininko interesams.

4. ŪKININKO IDEOLOGINIU POŽIŪRIU:

Pavergtųjų Europos kraštų ūkininkų ideologija buvo ir tebėra visai priešinga komunistų ideologijai, būtent: (a) Paprastai, dauguma ūkininkų ir jų šeimos yra religingi žmonės, tuo tarpu komunistai religiją laiko pirmaeiliu priešu ir visokiomis priemonėmis bei būdais su ja kovoja; (b) ūkininkai yra ramūs, taiką ir ramybę mylį žmonės, vienas kitu pasitikį, nelaimėje vienas kitam padedą, gerbią ir palaiką tradicijas. Tuo tarpu komunistai skelbia naujus, ūkininkams visai svetimus politinius siekimus, siūlo garbinti rusų komunistų vadus, griauna vietinį tautos patriotizmą, kursto ūkininką prieš ūkininką ir verčia vienas kitą šnipinėti; (c) ūkininko prisirišimas prie savo žemės, namų, aplinkos, jo dvasinis suaugimas su nuosavybe ir visa eilė kitų su jo ūkiu surištų faktorių yra per daug giliai įsmigę į ūkininko sielą, kad komunistai pajėgtų išplėšti.

IŠVADOS

Sovietų Rusijos vadovaujamasis imperialistinis komunizmas, pavergęs Rytų ir Vidurio Europos kraštus — Albaniją, Bulgariją, Čekoslovakiją, Estiją, Vengriją, Latviją, Lietuvą, Lenkiją ir Rumuniją — juos ekonomiškai eksploatuodamas, tiesiogiai ar netiesiogiai, per komunistines vyriausybes, pastatytas prieš gyventojų valią, siekia tuose kraštuose sunaikinti laisvuosius ūkininkus.

Visų šitų kraštų ūkininkai labai atkakliai kovojo prieš šią sovietų akciją. Bet komunistinė administracija, nušalinimais nuo ūkių, deportacijomis, perkėlimu iš vienos vietos į kitą ir kitomis teroro priemonėmis sovietiškai žemės ūkio sistemai per prievartą įvesti: (a) panaikino turto nuosavybės principą — tradicinį žemės ūkio pavergtuose kraštuose tvarkymo pagrindą, kad būtų sunaikintas individualinis ūkininkavimas; (b) išplėšė ūkininkų šeimas iš savosios žemės ir suardė jų normalaus gyvenimo eigą; (c) pakeitė laisvą individualų ūkininkavimą (kolchozų-sovchozų ir mašinų-traktorių stočių) sistema, atnešusia sumažintą žemės ūkio gamybą; (d) privertė ūkininkus sovietinėje žemės ūkio sistemoje dirbti ilgiau ir sunkiau be tam darbui atitinkamo atlyginimo; (e) numušė pragyvenimo standartą žemiau normalaus lygio (f) eksploatuoja augštomis nepakeliamomis priverstinėmis duoklėmis, dideliais mokesčiais dažnu valiutos keitimu, mažomis algomis; ūkį ardančiomis kainomis, išvežimu gėrybių į Rusiją, nežiūrint to, kad tų gėrybių didelis trūkumas yra Europos pavergtuose kraštuose.

Per dvyliką viešpatavimo metų, vartojant visokias prieš ūkininkus teroro priemones, Sovietams pavyko vienur pilnai, o kitur iš dalies sukolektyvinti žemės ūkį.

Vykdydami negailestingą pavergtųjų tautų kolonialinę eksploataciją šių kraštų sąskaita, Sovietai ugdo savo krašto militarinį ir propagandinį pajėgumą, kuriuos naudoja tolimesniam laisvojo pasaulio pavergimui.

Minėtos žemės ūkio pavergtuose Europos kraštuose negerovės — ekonominė eksploatacija ir Sovietų karinių pajėgų stiprinimas paeina iš to, kad pavergtieji kraštai valdomi pagal iš Maskvos gaunamus planus ir metodus, visai priešingus tų kraštų žmonių valiai ir jų interesams.

Mūsų kraštų ūkininkai stipriai ir labai atkakliai priešinosi prieš sovietinės žemės ūkio sistemos įvedimą. Labai akivaizdus ir pabrėžtinas faktas yra spontaniškas kolchozų likvidavimas Lenkijoj ir Vengrijoj ryšium su 1956 m. tų kraštų revoliuciniais įvykiais.

KNYGOS

Lietuvių Rašytojų Draugijos 1957 metų literatūros premiją (500 dol.) nubalsuos patys rašytojai. Balsavimo vokeliai turi pasiekti komisiją iki vasario 21 d. Balsų tikrinimo komisija: J. Augustaitytė — Vaičiūnienė, St. Tamulaitis ir Alb. Valentinas.

1957 METŲ GROŽINĖS LITERATŪROS ABĖCĖLINIS SĄRAŠAS

Jonas Aistis — Kristaliniam karste. Eilės, 48 psl. Pr. Juro leidinys.

Kazimieras Barėnas — Karališka diena. Novelės 256 psl. Išl. Nida.

Aloyzas Baronas — Mėnesiena. Romanas, 204 psl. J. Karvelio leidinys.

Irena Joerg — Taika ateina į slėnį. Romanas, 140 psl. Nidos leidinys.

Marius Katiliškis — Miškais ateina ruduo. Romanas, 514 psl. Išleido Terra.

Balys Pavabalys (L. Žitkevičius) — Vizijos prie televizijos. Eilės, 68 psl.

Petras Sagatas — Saulėleidžio spinduliuose. Eiliuoti kūrinėliai, 96 psl.

Juozas Tininis — Sužadėtinė. Novelės, 184 psl. Terros leidinys.

Gražina Tulauskaitė — Rugsėjo žvaigždės. Lyrika, 64 psl. Išleido Terra.

Elena Tumienė — Karaliai ir šventieji. Eilės, 80 psl. Išleido Lietuvių Dienos.

Mykolas Vaitkus — Mistiniame sode. Atsiminimai, 208 psl.

● Jaunimo literatūros 1927 m. premija (250 dol.) paskyrė Liet. Mokytojų Sąjunga už geriausią tais metais išleistą vaikų ar jaunimo literatūros knygą arba už tos srities literatūros veikalo rankraštį, atsiųsta ligi 1957.XII.31. Gauta 8 veikalai. Premija bus įteikta š.m. balandžio 12 d. Čikagoje.

TIESA, ĮSITIKINIMAI IR NUOMONĖS

Pasaulyje daugelis žmonių mano, kad jų įsitikinimai ir nuomonės yra neginčijamos tiesos. Dažniausiai klystama ir beklaidžiojant padaroma žalos sau ir kitiems. Juk kaip dažnai dėl įsitikinimų smerkiami kitaip galvojantieji, net stengiamasi jiems pakenkti. Kraštutiniai įsitikinimai dažnai daro patį jų autorių jukingą kitų žmonių akyse. Giliau mąstantis žmogus jokiu būdu negerbs žmogaus, kuris aiškiai nesugeba atskirti tiesos nuo įsitikinimų bei nuomonių, nenorės su tokiu žmogumi nei bendrauti nei diskutuoti.

T i e s a laikome mokslinių tyrinėjimų surastus faktus, istorinius įvykius, matematinių skaičiavimų prieitas išvadas. Kiek kitaip atrodo su filosofinėmis tiesomis: tai sveiko proto išvados. Tiesa tai faktai bei reiškiniai, kuriuos galima patikrinti. Tiesai priskiriame mūsų pojutinių kūnų organų išvadas, tačiau dažnai ir čia klystame: ne visų žmonių organai vienaip pagauna ir interpretuoja tikrinamus aplinkos dalykus. Skirtingų žmonių akys dažnai skirtingai interpretuoja spalvas: vienam ta spalva šviesesnė, kitam tamsesnė, o yra ir tokių, kurie kaikurių spalvų visai neskiria. Spalvos, mat, yra gaunamos dėl šviesos bangų judėjimo, skirtingo jų ilgio, kurio padirginamos mūsų akys pagauna spalvų skirtingumą. Akis padirginančių bangų ilgis yra ribotas, todėl mes visai nepagaunam trumpesnių ir igesnių šviesos bangų — ultra violetinių ir infra raudonųjų. Ausys taip pat skiriasi — ne visi gali augštesniuosius arba žemesniuosius garsus pagauti, o taip pat jų niuansus atskirti. Kalbame apie muzikalią ir nemuzikalią ausį. Iš viso, žmonės tik ribotą garsų skalę tegirdi, ir kaikurie kiti gyviai savo klausa žmogų toli pralenkia. Mūsų uoslė taip pat labai ribota. Šuo, pavyzdžiui, net prieš kelias dienas praėjusio žmogaus pėdas uoslės pagelba atseka. Yra ir daugiau įvairavimų organų interpretavime. Nepatikima yra ir mūsų atmintis, painesniems dalykams atpažinti daug sveria mūsų norai. Teismai labai gerai žino, kiek atsargumo reikia su liūdininkų girdėtų bei matytų įvykių atpasakojimais. Po katastrofos įvykstančiame apklausinėjime veik visuomet girdima labai skirtingi liūdininkų atpasakojimai. Mokslininkai, žinodami žmogaus silpnumus, jiems įveikti griebiasi įvairių testų, net instrumentų. Visuotina T i e s a žmogaus protui nesuvokiama, o šiaip jau mes tepažįstame tik dalinas tiesas, tik atskirose pažinimo srityse, ir jų skaičius ribotas. Filosofijoje neginčijami yra logiškieji protavimo dėsniai,, tuo tarpu kai visi kiti filosofiniai samprotavimai yra laiko sąlygoti, nors dažnai labai reikšmingi gyvenimo kelrodžiai, o visdėlto nuomonių bei įsitikinimo pobūdžio. Chemijoje, fizikoje ir kitose mokslíniais tyrinėjimais pagrįstose srityse randame patį didžiausią skaičių privalomai tikėtinų, neginčijamų tiesų. Bet tuose moksluose taip pat yra teorijų — jos teorijomis bei hipotezėmis ir tevadinamos. Jos apima visus iki šiol žinomus faktus ir patiekia juos suprantama forma. Jų laikomasi tol, kol jos atatinka faktus. Atradus naujų reiškinių, buvusios teorijos keičiamos arba visai atmetamos. Teorijų todėl nepriskiriame tiesai, nors praktiškam reikalui jos dažnai būna pakankamos tolimesniam pažinimui siekti ar gamtos tarnybai įkinkyti. T i e s a t a t v a d i n a m e t ą, k ą e s a m p r i v e r s t i n e g i n č i j a m a i t i k ė t i. Niekas pavyzdžiui, neginčija, kad medžiagos nuo kaitros plečiasi.

Kadangi žmogui neginčijamų tiesų maža tepasiekiama, todėl turime daugybę į s i t i k i n i m ų. Įsitikinimams priklauso žmogaus gyvenimo tikslų supratimas, dorines vertybės bei žmonių santykiavimo normos, politinės santvarkos bei partinės idėjos ir programos, organizacijų idealogijos. Į s i t i k i n i m a i s l a i k y s i m e t a s a p r a i š k a s, k u r i o s n e p r i e i n a m o s e m p i r i j a i - p a t i r t i e s, t i k s l i a u — g r i e ž t a m a p s k a i č i a v i m u i, o y r a d a u g i a u a r m a ž i a u n u o v o k o s d a l y k a s, Nenuostabu tat įsitikinimų įvairavimas. Dėl įsitikinimų gyvenime yra būvę ir tebėra ir žiaurių kovų, nes žmonėse yra linkimas savo įsitikinimus primesti kitiems. Neturint įsitikinimams visuotino įtikinamumo, ne kartą griebiamasi įbauginimo, prievartos, net ginklo.

Ar įsitikinimai žmonijai neša palaimą, ar daugiau nelaimių, nėra taip lengvai atsakomas klausimas — prieklauso nuo įsitikinimo. Vokiečių nacių įsitikinimas, kuris skelbė vokiečius pranašesnius už kitas tautas, atnešė vokiečiams skaudžių nelaimių. Įsitikinimai tačiau duoda žmogui vilties, pasitikėjimo, o viltis bei įsitikinimas suteikia vidinio stiprumo pasiryžimams įvykdyti. Kaikurie žmonės ir kaikurie judėjimai, semdamiesi jėgos iš savo įsitikinimų, yra atlikę milžiniškus pasitarnavimus žmonijai.

Įsitikinimai kyla iš žmogaus jausmų, intuicijos, o taip pat ir dalinų tiesų. Didelį vaidmenį įsitikinimams vaidina naudingo bei tikslingumo priežastys, o taip pat visumos gerovės tikslas. Vyresnioji karta, institucijos bei organizacijos, ypatingai mokykla, stengiasi įsitikinimus įskiepyti priaugančiose kartose, nes tuo keliu išlaikomas dvasinis tęstinumas, dvasinė kartų giminystė. Jaunimas tam tikru gyvenimo laikotarpiu šiaušiasi prieš tradicines pažiūras, prieš skiepijamus įsitikinimus, bet vėliau, paprastai grįžta prie tradicijos. Papročiai ypač daug padeda įsitikinimams išsilaikyti. Klaidinga tačiau būtų manyti, kad kartų gyvenime nevyksta pakitimų. Laikui bėgant, po truputį viskas kinta. Kartais įvyksta revoliucijos: jų metu ar jų pasekoje įsitikinimai gali kisti perversmiškai.

N u o m o n ė s savo turiniu panašios įsitikinimams. Įsitikinimais lakome principus, pagal kuriuos vairuojame savo gyvenimą, gi nuomonėmis nusiteikimus įvairioms gyvenime sutinkamoms problemoms, pažiūras į jas. Daugiausia nuomonės pasireiškia kasdieniniam gyvenime: santykiaujant su žmonėmis, tvarkant mūsų pačių šeimyninį gyvenimą, vertinant politinio gyvenimo reiškinius. Pilna nuomonių dėl ūkinio tvarkymosi. Turim savo nuomones apie sporto šakų naudingumą, apie politinių partijų programas, apie namo įrengimo reikalavimus. Kad galėtumėm savo gyvenimą tęsti, mes turime spręsti gyvenimo iškeliamas problemas. Pilnas pažinimas neįmanomas, todėl šie sprendimai yra dažniausiai labiau ar mažiau pagrįstos nuomonės pobūdžio. Rinkdamiesi gyvenimui profesiją, jei mūsų sprendimui lemia ne pomėgis, o naudingumas, sprendžiame nuomoniškai. Nuomonės yra mūsų pažiūros dėl modernaus meno, dėl klasinės ar naujoviškos literatūros. Pilna nuomonių yra ir mokslo bei technikos pasaulyje. Iš jų kyla teorijos, tai įgalina tyrinėjimus bei tiesų atdengimus ir išradimus.

Vienos nuomonės yra itkslesnės, nes jos remiasi tikslesnių, tvirtesnių pagrindų, kitų gi nuomonės yra mažiau tikslios. Labiau, paprastai, tikėtina specialisto nuomonė, negu pašaliečio, ne savo sritin įsibrovėlio. Bet būna kartais ir priešingai, Nė vienas todėl negali būti tikras, kad jo nuomonė neginčijamai tikra, kad tą ar kitą klausimą yra galutinai išsprendęs, kuris nėra moksliškai patikrintas, ar, iš viso, nėra tos srities, kuris duotųsi moksliškai patikrinamas. Turime todė toleruoti kitų nuomones, mėginti jas suprasti, bent suprasti, kodėl jos tokios yra. Savo nuomonei radę naujų duomenų turime ją patikslinti arba net ir visai pakeisti. Tikrai gera būtų, kad reikšdamiesi savo nuomones bei įsitikinimus, nepamirštumėm, kas tai yra.

Šis rašinys žurnalistinių kursų rėmuose yra kilęs iš ilgesnį laiką trukusio pasikalbėjimo su kursų vidėju p. A. Zubru ir jo pakoreguotas.

Algis Kazlauskas.

STOVYKLA, STOVYKLA...

Melbourno Džiugo tuntas ir Džilongo vietininkija šios vasaros skautų stovyklą buvo suruošę 11 mylių už Džilongo, netoli Drysdale miestelio malonių ponų Blaževičių viešnagėje. Stovyklavo per 70 nuolatinių skautų ir skaučių, keliom dienom iš Melbourno buvo atvykę su valtimi jūros skautai, viešėjo sidnejiškiai — sesė Marina Osinaitė, brolis Kęstas Protas ir kiti, bet jų pavardžių nebeprisimenu. Buvo dienų, kad stovykla paaugdavo iki 90 skautų bei skaučių.

Berniukų stovyklavietė buvo truputį plikoka — tiktai viena pušis matėsi jų rajone. Pasistačius palapines, pasidarė visai jauku, kad ir to šalto vėjo, kuris siautėjo apie mūsų kalnelį, visai nejutom. Mergaičių palapinės, taip jau gal ir reikia moterims, stovėjo ūkelio sodelyje, visai prie namų — gražioje ir patogioje vietoje. Skautiškas stalas, aukuras, kryžius ir altorius — visa tai tilpo mergaičių rajone. Mylią atokiau krantus skalavo įlankos vanduo pajūris vietomis labai akmeningas, bet vis dėlto neblogas.

Kun. P. Bačinskas sekmadienį, sausio 5 d., atlaikė prie skautų pastatydinto altoriaus šv. mišias ir pasakė gražų ir turiningą pamokslą. Kun. J. Petrauskas, vyresnieji broliai — A. Krausas, A. Zubras, Bakaitis ir Vaičaitis, lankydami stovyklą, pravedė pašnekėsius. Šie pašnekėsiai buvo dieną arba vakarais prie laužų. Žaidimai buvo pravedami kasdien: vieną dieną tinklinis, kitą vėliavos pagrobimas ar kvadratas. Stovyklos gyvenimą dar paįvairino nakties žaidimas, kuris visiems, bet ypatingai jauniesiems, labai patiko. Šiaip jau kitu laiku ruošiamasi buvo patyrimo ir specialybių laipsniams.

Vieną tamsią naktį Džilongo lietuviukai puolė mergaičių stovyklą. Tas puolimas, reikia laikyti, nepavyko, nes vienas melburniškis skautas, tiesa, jis turėjo jau būti lovoje, juos pamatė ir su kitų pagelba sutrukdė puolimą ir pagavo "nelaisvėn" vieną Džilongo "naktibaldą". Kaip vėliau paaiškėjo, tai mergaitės tos naktinės kovos nebuvo net išgirdusios: matyt, jų ir sargyba buvo kietai miegojusi, nes triukšmo būta didelio. Neišaiškinamų dalykų taip pat atsitiko: vieną naktį štabe saugomos vėliavos ir mergaičių gairelės dingo ir atsirado beplėvesuojančios berniukų pastovykléje. Kartais štabo ir mergaičių palapinės naktį "savaime" susmukdavo: aiškinama buvo, kad nepakankamai buvusios įtemptos.

Penktadienį, sausio 10 d., vakare 10 jaunesnių skautų bei skaučių davė įžodžius į skautų III-jį patyrimo laipsnį, 8 buvo pakelti į augštesnius skautų laipsnius Stovyklos palapinių susitvarkymo konkursą I-ją vietą laimėjo Džilongo Gulbių skiltis. Vakare įvyko užbaigiamasis laužas, kuris gerai pavyko, kaip ir visa šių metų stovykla. Ta proga prigužėję daug svečių iš Džilongo ir Melbourno.

Stovyklai vadovavo tuntininkas pask. E. Pankevičius, jam talkavo pask. A. Karpavičius ir vyr. skl. P. Šileris. Virtuvėje ir sandėliuose šeimininkavo vyr. skl. K. Kuzmickas. Mergaičių vyriausiąja stovykloje buvo stud. med. skil. K. Brėdikytė. Laužams vadovavo pask. A. Gabicas, pask. A. Karpavičius, vyr. val. J. Mikalajūnas ir sidnejiškis svetys skil. K. Protas.

Karolis Kazlauskas.

Paskutinis Laužas

Turėjome kelis Drysdale stovykloje didžiulius laužus, bet paskutinysis, sausio 10 d., buvo pats šauniausias. Įžiebti jo, deja — tik elektros lempute, buvo pakviestas vadeiva pask. A. Bakaitis, Džiugo tunto skautų globos komiteto pirm. A. Antanaitis, Džilongo vietininkijos skautų globos komiteto pirm. J. Normantienė ir stovyklavietės šeimininkus atstovavęs A. Blaževičius. Suskambėjo "lauželis, lauželis", net ir svečiai prisidėjo. Ir pamatė, ir išgirdo mūsų svetelíai, ko nebuvo matę, ko negirdėję! Tai vis nuopelnai pask. A. Gabico, bet ir patys skautai neatsiliko nuo seno laužų vedėjo brolio vilko.

Triukšmingai šventėm paskutinį vakarą, bet ir su tam tikru karteliu: rytoj tos pačios rankos, kurios tokiu kruopštumu buvo kūrusios ir gražinusios, ims vėl viską ardyti ir lyginti, kad net ženklo buvusos stovyklavietės neliks. Dings ir mūsų puikusis stalas, prie kurio tek daug buvo triūsę: A. Karpavičius, V. Savickas, R. Krauzaitė ir A. Paragytė. Žiūrėdami bijojom net įsivaizduoti, kaip rytoj atrodys ši vieta: dings žalieji "namukai", nebeskambės čia juokas ir daina. Aš tikiu, kad nuoširdžiai paširdo šeimininkas p. A. Blaževičius, kai jam p. A. Antanaitis, įteikdamas dovanų albumą su vsų mūsų parašais, paminėjo, kad šaimininkai džiausgsis nusikratę įnamių. Įkyrėjom, tikriausiai, šeimininkams, bet jie visada šypsosi, visad ir viskuo mus rėmė.

Su sunkia širdim, paskausdami rankas, baigėm paskutinį laužą tradicine giesme "Ateina naktis".

Antanas Fišeris.

VASARIO 16-JI.

Jau nuo 1918 m. tarp Lietuvos svarbiausių švenčių yra Vasario 16-ji. Yra tai nepriklausomos Lietuvos atkūrimo diena. Ši diena simbolizavo ne tik pačią nepriklausomybę, prisimenant kaip sunkiai kovota, kol pagaliau ji buvo laimėta, bet ji kurstė ir meilę Lietuvai, pasiryžimą — išlaikyti laimėtą nepriklausomybę.

Deja, šiandien ši šventė didelės dalies savo turinio yra netekusi, nes nepriklausomybė tapo tų pačių rusų išplėšta; likusi yra tik pačios nepriklausomybės idėja, nepriklausomybės ilgesys, prisiminimas nepriklausomybės kovotojų.

Dėl to tat ši šventė gana blanki yra mums jauniesiems. Svarbiausia priežastis — jaunimas, nuo kurio priklausys tremties lietuvių ateitis, nebemyli tos Lietuvos taip, kai pturėtų, o kaikurie ir visai ne. Pykti ant jaunimo nėra ko — jis nekaltas. Vyresnieji lietuviai praleido savo jaunąsias dienas gražiajam Nemuno krašte, o jos palieka gilios įtakos visam gyvenimui. Lietuvos pelkėtoj žemėj buvo jie įleidę savo šaknis, ten po žiemos jie sutiko pavasarį ir vasarą, tarp lietuvių gyvenant susiformavo jų charakteris. Nenuostabu tad, kad senoji karta taip myli Lietuvą. Jaunimo prieauglis visai Lietuvos nebeprisimena ar tk labai miglotai. O žmogaus asmenybė susidaro iš to, ką jis turi grynai iš savęs, ką jis paveldi iš tėvų ir iš to, ką jis gauna jaunystėje iš aplinkos. Dėl to net jaunimo asmenybė, jo charakteris yra mažiau lietuviškas, negu vyresniųjų.

Reikia duoti Vasario 16-tai naują turinį: n e p r i k l a u s o m y b ę a t g a u s t i k j a u n i m a s, t o d ė l v i s o s p a s t a n g o s i š l a i k y t i l i e t u v i š k ą j a u n i m ą. Negalima sakyti, kad lietuviai šio darbo nedaro, bet neužtenkamai. Jei nėra natūralios lietuviškos aplinkos, reika bent jos pakaitalą sudaryti. Tuo pakaitalu yra lietuviški jaunųjų pobūviai, svečiavimaisi, iškylavimai, draugavimas. Gera priemonė yra skautų metinės stovyklos. Šios Vasario 16-sios šventės proga reiktų linkėti, kad visur, kur tik yra būrelis lietuvių, įsikurtų lituanistiniai jaunimo kursai, kuriuos lankytų visas jaunimas. Kitas svarbus reikalas — tai jaunimo klubai, kur būtų priemonės pažaisti ir pasportuoti, kur ant stalų gulėtų lietuviška knyga ir laikraštis, kur rinktumėmės padiskutuoti ir šiaip pabendrauti bei pasilinksminti.

Arūnas Žižys.

ŠIAM JAUNIMO KVIESLIUI MEDŽIAGĄ SUORGANIZAVO IR PARUOŠĖ SPAUDAI ALGIS KAZLAUSKAS

M.P. Red.

VASARIO SNIEGAS KAUNO ĄŽUOLYNE.
Nuotrauka: S. Kovalskio.

SENIŪNO ŽODIS

x) Gerbiamieji svečiai ponai Bačiūnai iš Amerikos, gerbiamasis mūsų šio pobūvio amžiumi ir nuveiktais darbais pranašusai ponas Žemkalnis, gerbiamosios viešnios, gerbiamieji svečiai, mylimi mūsų mokytojai, brangūs mūsų tėveliai, mieli jaunieji draugai! Man tenka maloni pareiga Tamstas visus pasveikinti šia proga Melbourno Lituanistinių Kursų lankytojų vardu. Dėkui atvykę į mūsų metų darbo baigtuvių pobūvį. Dideliai dėkui ponams Bačiūnams, iš kurių tikimės išgirsti apie tolimą Amerikos kraštą, kurs tiek daug lietuvių yra priglaudęs. Jie juk šiandien ir vadovauja visai lietuviškai veiklai. Turėsime progos pamatyti ir Tamstų atveztą filmą.

Ypatinga padėka mums kursantams tenka pareikšti mūsų mokytojams. Zauerveinas sako:

— Kaip ąžuolas drūts prie Nemuno
Lietuvis nieko neatbos!
Kaip eglė ten prie Šešupėlio
Ir vėtroj, ir žiemą žaliuos.

Bet ir prie Yarros susirandam užuovėją — tai mūsų kursai. Mūsų mokytojai čia kursto tautinį židinį, kurio šilumoje mes jaunieji bręstame ir augame lietuviais. Mes esame jiems nuoširdžiai dėkingi.

Vyresnieji baigiam lituanistinius kursus; norime matyti jaunesniuosius užpildant mūsų paliktas vietas, kad ir jie sustiprėtų sava dvasia, kad ir po mūs ateinantieji kartotų su Zauerveinu:

—Lietuvninkai mes esam gimę,
Lietuvninkai mes norim būt;
Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir nenorim leist pražūt.

x) Šia kalba Melbourno Lituanistinių Kursų seniūnas Antanas Fišeris praeitų mokslo metų baigtuvių proga pasveikino svečius ir draugus.

Lituanistiniai Kursai pradeda darba

Melbourno Lituanistinių Kursų jaunesniosios grupės 10 lankytojų praeitų mokslo metų pabaigoje išlaikė egzaminus ir buvo pakelti į baigiamąjį kursą. Vienas dar turės laikyti pakartotinus egzaminus, gi vienas mokinys, kuris buvo sutrukdytas laikyti su visais kartu egzaminus, turės progos tai padaryti šių mokslo metų pradžioje. Vyresniosios grupės baigiamuosius kursų egzaminus šiemet, vasario 8 d., laiko 9 lankytojai. Dalis jų pasiliks ir toliau kursuose — jie lankys prie kursų veikiančią žurnalistikos klasę.

Naujuosius mokslo metus kursai pradeda vasario mėn. 15 d. 2 val. p.p. senose patalpose — Carltone, prieš vaikų ligoninę esančiose Sacred Heart bažnytinės mokyklos patalpose. Naujai pradedantieji lankyti užsirašo pas reikalų vedėją p. Vytautą Šalkūną ar telefonu JW 3589 pas komiteto pirmininkę p. Eleną Žižienę. Kursams vadovauja A. Zubras.

DR. J. DEVEIKĖ

VYRAI GEDIMINO KALNE

Šituo vardu "Aušros" leidykla išleido savo pirmąjį leidinį. Knygos autorius — Nepriklausomybės kovų dalyvis St. Butkus. O dail. Krivicko pieštame viršelyje: saulė, pilies bokštas Gedimino kalne ir visą knygos viršų dengianti trispalvė. Knygą paėmus į rankas nesinori nuo jos atsitraukti, tiek miela, tiek šilta skaityti apie tas puikias dienas, kuriose antrą kart Lietuva tapo laisva. Ši knyga juo vertingesnė, kad šiandien jau ne tik jaunesnės, bet ir vidutinės kartos lietuviai šitų įvykių patys neišgyveno.

Lengva kalba, puslapiuose daug įdomios medžiagos surašyta, o tarp eilučių, rodos, jos dar daugiau. Laikas nuo laiko ir autoriaus šypsnis vienur ktur pasirodo ir pagaliau jis pavirsta lyg trirtinimu: "Ei, sakykit, ką norit, o aš, aš viena žinau: gabus lietuvis tai yra didelė, labai didelė jėga".

Čia tenka visai su autoriumi sutikti. Kadaise gabus lietuvis iš nieko padarė didžiausią valstybę — nuo "marių lig marių" taip pat ekonomiškai ir administraciniu požiūriu vieną pavyzdingiausių. O kai paskiau atėjo jos valdyti, tvarkyti negabus, jam ir pilnų aruodų buvo permaža, skundėsi, kad pavyzdingiausi keliai blogi ir savimi susirūpinęs, jis atsiremdamas kad ir į lietuviškas, bet kenksmingas Lietuvai jėgas, privedė Didžiąją Lietuvos kunigaikštystę prie visiško išnykimo.

St. Butkus savo veikalą — atsiminimus skiria tam lietuviui, kuris iš nieko vėl sukūrė vieną pavyzdingiausių pasaulyje respublikų, o paskiau, kai jau buvo viskas sukurta, tai negabusis vis tik šiltų vietų ir pagarbos sau reikalavo ir vis priekaištavo, kad per mažai priėjo prie valstybės aruodo. Šita nuoširdi pagarba gabiam lietuviui pagaliau prasiveržia labai svarbiu tvirtinimu: psl. 104. "Kai kas dar Nepriklausomoje Lietuvoje mums primesdavo, kad ano meto savanoriai buvę be drausmės. Taip. Drausmės neturėjome, bet turėjome gerą valią, kuri atstojo mums drausmę. Taigi, gera valia padarė stebūklą. Laimėjo frontuose kovas ir iš nieko buvo atstačiusi Lietuvos valstybę".

Nuoširdžiai patarčiau kiekvienam skaitytojui atidžiai paskaityti tas eilutes, kur autorius kalba apie bėglius — karius. Ne apie tuos, kurie bėgo iš fronto namo, bet apie tuos — kurie bėgo iš kareivinių į frontą. Ar gali būti gražiau pareikšta pagarba gabiam lietuviui, tam, kuris nebijo aukos, kritišką minutę žino, kas darytina, kaip pasielgtina, kad kraštui ar jo tarnaujamai idėjai būtų geriau, naudingiau. Neabejotinai, tarp tų, kurie bėgo iš kareivinių į frantą, tikrai nebuvo tų moraliai pasmirdusių, kuriuos taip vykusiai atviazdavo Ramonas (Dulkės raudonam smėly). Šia prasme St. Butkaus veikalas yra ypatingai skaitytinas, nes juo lengviau šiuo atvėju visi lietuviai susigaudys, juo geriau supras, juo lengviau bus mums, atgavus nepriklausomybę, atsikratyti tų moraliai pasmirdusių, bet kurie, išmokę labai rundinai judėti, laiko save išrinktaisiais ir skaudžiausia, kai kieno peršami, kaip pavyzdingi piliečiai, nors jie lietuvių tautai daug daugiau pakenkė ir kenkia negu aršiausi mūsų priešai.

St. Butkaus veikalas dar viena prasme yra skaitytinas, svarstytinas. Tenka apie jį kalbėti kaip apie pavyzdį, gal net mokyklą visiems tiems, kurie paraginti surašyti tai, ką jie išgyvena, arba savo atsiminimus, dažnai atsikerta į tai: "ką, aš nebuvau didelis žmogus, mano gyvenime nieko įdomaus nebuvo, kiti teparašo..." Jeigu autorius — Vyrai Gedimino kalne — būtų taip galvojęs, plunksnos irgi nebūtų pakėlęs. Nenorėjo būti apsileidėlis. Pakėlė tiksliai ir gražiai. Buvo pirmūnas savanoris, eilinis karys ir parašė visa, ką jis juo būdamas matė, išgyveno ar nuveikė, žodžiais nufotografavo savo buvusius išgyvenimus ir šia prasme lyg primena Žemaitę, kuri net klasiku tapo. Žinoma, labai svarbu palikti kuo daugiausiai medžiagos apie didelius nutarimus, posėdžius, valstybės vyrus ir t.t., bet tolygiai yra svarbu žymėti, kaip kurioje gadynėje ar nepaprastų įvykių akivaizdoje gyvena, galvoja eilinis žmogus. Kas liečia mūsų senąją Lietuvą, net ir 19-jį amžių, na pav. tuos metus, kai "Aušra" pasirodė, mums labai trūksta tikslių žinių, ką eilinis lietuvis ūkininkas galvojo, kaip kasdien maitinosi, kaip į aplinkos įvykius reagavo. O juk jeigu mes dabar nieko nežymėsime, tai po kokio šimto metų norėdami ką nors apie save sužinoti, turėsime pas svetimus medžiagos ieškoti.

Kada mes turime taip mažai atsiminimų, St. Butkaus veikalo skaitymas buvo didelė dovana Kalėdų šventėms. Prieš baigdama tas pastabas, kurios kilo ar skaitant ar perskaičius šią knygą, sąmoningai vengiu nagrinėti visa, kas yra kariška. Tikėkimės šia prasme bus tų kovos dalyvių pasisakymų, bet negaliu užbaigti nedavusi kelių ištraukų apie vėliavos pirmąjį pakėlimą Gedimino kalne: — Privažiavę Gedimino kalną, sustojome ir vežimus paleidome. Patys karininko vedami pradėjome lipti į kalną. Tik dabar pastebėjau, kad pilies bokštas be vėliavos.

"Karininkas K. Škirpa, pastebėjęs pilies bokštą be vėliavos, tuoj pasiuntė komentantūros adjutantą karininką P. Gužą pas Valstybės Tarybos rūmų prievaizdą gauti lietuviškąją trispalvę, o pats nuvyko į kareivines paimti garbės sargybos.

"Kada įlipome į kalną, P. Gužas ir savanoris Vincentas Steponavičius jau laukė mūsų. Paliepus, pilies sargas atrakino pilies duris. Karininkai Škirpa, Gužas ir savanoris Vincas Steponavičius su vėliava įlipo į pilies bokštą ir ten prie stiebo ją pririšo.

"Mes septyni savanoriai, likę lauke, išsirikiavome paliai pilies duris. Kada vėliava pradėjo kilti į viršų, karininkai bokšte iš revolverių, o mes apačioje iš šautuvų iššovėme po tris salves... Paskui sušukome: "Valio. Lai gyvuoja Nepriklausoma Lietuva".

"Iš bokšto išlipę karininkai su kareiviais pasibučiavo, ir karininkas Škirpa pasakė trumpą kalbą. Jis priminė, kad šiandien atlikome istorinį žygį. Po ilgų vergijos metų šiandien pirmą kartą Gedimino kalne, pilies bokšte iškeliama vėliava.

"Pirmasis Lietuvos vėliavos pakėlimas Vilniaus pilyje buvo atliktas...

"Nusileidžianti saulutė metė savo spindulius į plevėsuojančią vėliavą. Gražiai sužerėjo jos visos trys spalvos. Pirmą kartą pamačiau lietuviškąją trispalvę. Vėliavos pakėlimas yra visų maloniausia valanda mano gyvenime".

KELIONĖ Į PACIFIKO KRAŠTUS (I).

TOLIMIEJI VAKARAI

JUOZAS BACHUNAS, SODUS, MICHIGAN.

Šio laikraščio redaktorius, prieš p. p. Bachunams išvykstant iš Australijos, prašė J. Bachuną pasidalinti savo kelionės įspūdžiais su "Mūsų Pastogės" skaitytojais. Sutiko, tik nežinojo, kada galėsiąs prisėsti prie savo rašomosios mašinėlės. Bet prieš keletą dienų iš Honolulu — Havajų atskrido laiškas su pirmaisiais kelionės aprašymais. Čia atspaudžiame pirmąjį reportažą.

x

1957 m. spalio pradžioje buvau manęs plaukti į Portugaliją ir Ispaniją, iš ten į Italiją ir gal dar Vokietijon, buvau jau per p. A. Trečioką užsisakęs ir rezervacijas, bet... buvau užmiršęs, kad 1957 m. spalio 27 d. MARGUTIS ruošia savo trisdešimties metų sukakties minėjimą. Būdamas vienas iš MARGUČIO sumanytojų ir krikštatėvių, negalėjau pasielgti, kaip koks piktas patėvis, tai atsisakiau važiavimo Europon ir pasilikau.

Žmona ir aš nebemėgstame šalčio, gi po MARGUČIO minėjimo kelionėn Europon jau būtų kiek per vėlu. Tad pradėjau galvoti: kur važiuosim, idant ištrūkti nuo Michigano šalčių ir tuo pačiu metu pasimatyti su dar niekad nematytais lietuviais, na, ir pamatyti dar niekad nematytas šalis?

Beskaitydamas "Chicago Tribune" kelionių sekciją, užtikau įdomų straipsnį apie Amerikos tolimuosius vakarus ir Pacifiką. Taip pat apie Pacifiko salas ir Australiją. Mūsų žiemos metu Australijoje nėra žiemos. Ten viskas atvirkščiai: kai pas mus prasideda žiema, tai ten prasideda vasara. Tai ir nutarėm traukti į tą kitą pasaulio pusę. Pranešiau apie tai p. A. Trečiokui, jis išrūpino visas reikalingas rezervacijas, ir jau lapkričio 13 d. mano brolis Vladas su žmona išvežė į Chicagą, iš kur United Red Carper lėktuvu išskridome į Los Angeles.

.Tyčia pradėjome kelionę penkioms dienoms anksčiau, negu išplaukia mūsų laivas. Nes norėjome pirmą kartą aplankyti ir pabuvoti Los Angeles mieste, kur dabar yra apsigyvenę daug mūsų kultūrininkų, biznierių ir pensininkų, ir vis daugiau jų ten persikela apsigyventi.

Mums atskridus į Los Angeles, ir visas sekančias penkias dienas, oras buvo tikrai malonus, toks, kokiuo pietinė Kalifornija labai didžiuojasi. Kai kitur prasideda šalčiai, sniego pūgos ar liūtys, čia vis bevelk ta pati vasara: temperatūra apie 80 laipsnių, skaisti saulė, žaliuoja palmės, tebežydi gėlės...

Penktadienį mus pakvietė apsilankyti Lietuvos garbės konsulas Los Angeles mieste, gerb. dr. Julius ir ponia Bielskiai. Dr. J.J. Bielskis šiandien yra vienas iš tų likusių pionierių, kurie dar Pirmojo pasaulinio karo metu uoliai pradėjo rūpintis Lietuvos valstybės atstatymo reikalais. Jis buvo vienas iš tų, kuris daug dirbo dėl Lietuvos Atstovybės Washingtone įsteigimo. Tikrai būtų labai reikalinga, kad dr. J.J. Bielskis surašytų iš tų laikų savo smulkius atsiminimus. Dalis tų atsiminimų buvo jau pradėta spausdinti LIETUVIŲ DIENŲ žurnale, bet nutrūko, ir ten jiems be abejo nei vietos neužtektų. Reikėtų juos išleisti atskira knyga.

Dr. Bielskis pažadėjo savo atsiminimus užbaigti ir reikia tikėtis, kad jis, dabar turėdamas daugiau laisvo laiko, savo sumanymą išteses.

Tą patį penktadienį, tiktai iš ryto, aplankiau porą savo amerikiečių draugų, dabar gyvenančių Los Angeles. Pirmasis buvo Don Thomas, All-Year Club of California reikalų vedėjas. Tai yra labai stambi turizmo propaguotojų organizacija, kuri per metus vien skelbimams išleidžia per du milionu dolerių. Vėliau aplankiau savo seną draugą iš bendros turizmo veiklos laikų, dabar Kanados generalinį konsulą, Leo Dolan (savo laiku esu išleidęs jo biografiją). Buvo tikrai malonu atsiminti su juo laikus, kada jis buvo visos Kanados turizmo direktorius, ir iš kurio anuomet aš labai daug pasimokiau, kas yra turizmas ir kaip jis tvarkomas. Leo Dolan man pavedė savo automobilį su latviu šoferiu, jei norėtume po miestą ir apylinkes pavažinėti. Taip pat įdavė laiškų Sydnėjaus, Melbourno ir Adelaidės Kanados konsulams, kada ten nuvyksiu ir... jeigu tik man bus reikalinga kokia jų pagalba.

Konsulo Dolano automobiliu mažai tesinaudojau. Mano du lietuviai vadovai, p.p. Rudelis ir Br. Raila, taip pat siūlės savo automobiliais visur, kur tik noriu, nuvežti: vienas popiet, kitas priešpiet, kada turi laisvalaikius. Tuo klausimu ilgiau diskutavome su p. Raila, bet priėjome vienos nuomonės, kad pasaulio miestai visi panašūs, kad nėra reikalo visus pakampius smulkiai išžiūrėti ir, pagaliau, kas yra įdomiausia pamatyti — tai žmonės, savi tautiečiai. Tad su jais susipažinti ir buvo paskirta didžiausia mano Los Angeles viešėjimo laiko dalis.

(Bus daugiau)

TAUTOS FONDAS

TAUTOS FONDO ATSIŠAUKIMAS Į LAISVOJO PASAULIO LIETUVIUS.

Tautiečiai! Tarptautinė politika ryšium su rusų erdvės raketų paleidimu įgavo mums pavojingą kryptį. Kremliaus siūlomoji koegzistencija, atremta į naujus techniškus pasiekimus, šiandieną vis daugiau įgyja šalininkų ir Vakarų politikų tarpe. Ką ši koegzistencija reiškia mūsų tautai ir kitiems pavergtiesiems kraštams, daug aiškinti nereikia: tai yra Vakarų sąžinės užmigdymas ir kankinamųjų palikimas kankintojų malonei. Sovietų imperijos skverbimuisi vėl norima plačiai atidaryti duris. Šaltojo karo laikotarpyje buvo bandoma veikti Sovietų imperijos sferoje gyvenančiųjų nuotaikas. Pavergtiesiems buvo teikiama netik moralinė parama, deklaruojant laisvųjų kraštų solidarumą su jų aspiracijomis, bet taip pat ir materialiai buvo remiama toji veikla, kuri siekė išlaikyti pavergtųjų laisvės, viltis bei supažindinti laisvąsias tautas su jų likimu... Į visa tai šiandieną pradedama žiūrėti kaip į "šaltojo karo" ginklus, kurių reikėsią Vakarams atsižadėti, norint už žaliojo stalo tartis su sovietais. Mes artėjame ir naujo į tą pokarinę būseną, kada demokratiniai kraštai draugiška šypsena stengėsi suminkštinti Rytų tironiją. Mes žinome, kad Lietuva, drauge su kitomis to paties likimo ištiktomis tautomis, buvo pamiršta: jų aimana neprasimušė pro kilimais nukabinėtas konferencijų kambarių sienas ir liejamas kraujas sunkėsi į miško dirvožemį, nepalikdamas įspūdžio Vakarų Rytų konferencijų dalyviams.

To akivaizdoje TAUTOS FONDAS kviečia lietuvių visuomenę savo aukomis netik pademonstruoti jos vieningą susirūpinimą mūsų tautos ateitimi, bet taip pat ir įgalioti atlikti tuos darbus, kuriuos iš mūsų gyvenamas momentas reikalauja.

Savo metu, kai didžiosios Vakarų valstybės sparčiau vedė šaltąjį karą su Kremliumi, jos tada daugiau interesavosi pavergtųjų reikalais. To pasėkoje kai kas galėjo susidaryti įspūdį, kad Lietuvos reikalai bus jų ginami tarptautinėje arenoje ir be lietuvių pagalbos. Kai kas ėmėsi net skelbti, kad egzilėje vieningos politinės vadovybės nėra ko siekti. Šiandieną labai aišku, kad tai buvo klaidinga galvosena ir kokie trapūs yra svetimųjų, nors ir draugiškai mums nusistačiusiųjų valstybių pažadai! Tinkamai ginti tautos reikalus tegalime patys. Tautos aspiracijas atstovauti gali tik atsakingas prieš savo tautiečius, nepriklausomas, pačių lietuvių sudarytas politinis organas. Šio organo — Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto — veiklai įgalinti, Tautos Fondas kviečia visą lietuvių visuomenę, visus lietuvius, kokių pažiūrų jie bebūtų, dosniai aukoti.

Prašydamas iš lietuvių visuomenės aukų, Tautos Fondas kartu užtikrina, kad jos nebus leidžiamos vidaus politinei kovai varyti, bet naudojamos tam, kad išsklaidytų laisvojo pasaulio nepagrįstas viltis apie galimą taikingą su Sovietų imperija sugyvenimą; sudominti viešąją opiniją padėtimi Lietuvoje, nušviečiant mūsų tautos nepalaužtą valią nepriklausomam gyvenimui. Šių tikslų siekiant, VLIKas leidžia informacinius biuletenius anglų, vokiečių, italų, ir, žinoma, lietuvių kalbom.

Jūsų auka Tautos Fondui reiškia rėmimą informacijų skleidimo apie Lietuvą svetimųjų politikų, žurnalistų, mokslininkų, menininkų, visuomenininkų tarpe bei naujų Lietuvai draugų laimėjimą. Informacija turi būti tiksli, greita, nauja bei aktuali. VLIKas išlaiko Vilniaus radijo sekimo stotį, kurios pagelba tučtuojau sužino apie kiekvieną svarbesnį įvykį Lietuvoje (neminint kitų šaltinių). Jūsų auka Tautos Fondui reiškia kartu ir šios radijo sekimo stoties išlaikymą.

Sovietinimo politika Lietuvoje turi tikslą išrauti viską, kas yra lietuviška, europiška, kas susieta su Vakarų humanistine kultūra. Laisvasis Vakarų pasaulis išjuokiamas, o demokratinė, laisvę užtikrinanti santvarka pravardžiuojama "supuvusiu buržuaziniu išsigimimu." Bolševikų tikslas izoliuoti kraštą nuo pasaulio.

VLIKas, kovodamas su šiais bolševikų tikslais, yra suorganizavęs transliacijas per Romos, Madrido ir Vatikano radiofonus. Tuo būdu radijo bangomis kraštas informuojamas apie tikrą padėtį Vakaruose. Informacijos srityje tai vienintėlis būdas palaikyti nuolatinį ryšį su kraštu. Jūsų auka Tautos Fondui reiškia įgalinti išlaikyti šį nematomą bangų tiltą tarp Krašto ir Vakarų, tarp kalėjimo ir laisvės. Aukodami Tautos Fondui, Jūs padėsite išlaikyti ryšius su savo pavergtaisiais broliais ir sesėmis, pasilikusiais už geležinės uždangos.

Tautiečiai! Jūsų aukos Tautos Fondui teparodo, kad Vasario Šešioliktoji mums šiandieną lygiai brangi, kaip ir prieš 40 metų! Tebūnie šie mūsų valstybės nepriklausomybės atstatymo jubiliejiniai metai įrodymu, kad mes galime ir norime emigracijoje atlikti tai, ko padėtis iš mūsų reikalauja! Tebūnie mūsų laikysena įrodymu ir svetimtaučiams, kad Lietuvos bylos gynimas nepriklauso vien tik nuo svetimųjų malonės, ar Sovietų užpuolimo baimės. Nepailskime ir nenuleiskime rankų tol, kol lietuvių tauta neatgaus nepriklausomo gyvenimo! Aukokime Tautos Fondui, kad savo galimybių ribose pagreitintumėm šios akimirkos atėjimą. Atlikime savo pareigas Kraštui ir Tautai!

TAUTOS FONDO VALDYBA.

1958 m. sausio mėn.

ŽMONĖS GYVENS 100 METŲ

Žymus širdies ligų specialistas, Bostono gydytojas dr. Paul Dudley White, pranašauja, kad medicinos moksliniai išradimai prailgins žmogaus gyvenimą eventualiai iki 100 metų.

Dr. P.D. White (kuris tarp kitko yra prezidento Eisenhowerio širdies gydytojas) teigia, kad netolimoje ateityje medicinos mokslas sėkmingai kovos ne tik su užkrečiamomis ligomis, bet nugalės ir tokias ligas, kaip vėžys. Mokslas sumažins žmogaus nelaimes, kurias jis patiria per ilgas, iki tokio laipsnio, kad kiekvienas žmogus, sulaukęs gilios senatvės, su šiuo pasauliu atsiskirs ramiai miego metu.

VISKAS MOTERIMS

Amerikiečiai paskelbė dar vieną mokslinį išradimą, kuris, tiesa, mažai domina generalinius štabus, bet labai svarbu šeimininkėms.

Naujasis išradimas "Walkie cookies" masiniai Amerikoje numatoma gaminti už kelių mėnesių. Tokį aparatą įsigijusi šeimininkė galės virti pietus ir kepti pyragus būdama toli nuo savo namų.

"Walkie cookies" — miniaturiniai radijo aparatai, įmontuoti rankinukuose, įgalins šeimininkes reguliuoti namuose paliktų virtuvės krosnių temperatūrą arba, reikalui esant, visai jas išjungti, kai jų apskalčiavimu mėsa arba pyragai bus iškepę.

COSMOS TRADING CO.

SAV. A. VAITIEKŪNAS

SIUNČIAME Į LIETUVĄ IR RUSIJĄ JŪSŲ PAČIŲ SUDARYTUS SIUNTINIUS

Dėmesio!

SIUNTINIAI PRIIMAMI IKI 44 LBS SVORIO!

Naujas oro pašto tarifas: už kiekvieną svarą svorio 20/-.

Einant nauju Sovietų potvarkiu, maisto produktai negali būti siunčiami kartu su kitais daiktais tame pačiame siuntinyje. Prekių pirkimo kvitų nereikia, mes įkainuojame patys žemomis urmo prekybos kainomis. Pristatymas garantuotas.

SEKANTIS LAIVAS IŠPLAUKIA VASARIO MĖN. 15 D. PASKUTINĖ SIUNTINIAMS Į ŠĮ TRANSPORTĄ PRIEMIMO DIENA YRA VASARIO MĖN. 11. ŠIUO LAIVU IŠSIŲSTI SIUNTINIAI PASIEKS ADRESATUS APIE GEGUŽĖS MĖN. VIDURĮ.

DĖMESIO!

Po ilgesnių derybų su Švedų firma, gavome sekančias teises:

1. Siųsti Jūsų siuntinius betarpiškai iš Australijos į Lietuvą ir Rusiją.

2. Įvertinti Jūsų prekes visai žemomis kainomis, tuo būdu sutaupant muito išlaidas.

Prašome atsilankyti į mūsų firmą ir patiems įsitikinti.

Prisiųskite savo siuntinius paštu arba atvykite asmeniškai bet kuriuo laiku:

2 SCHOFIELD ST., ESSENDON, VIC. TEL. FX 2325.
BIURAS MIESTE: 300 LITTLE COLLINS ST., MELBOURNE C. 1., TEL. MF 2370.

Biuras mieste uždaromas nuo gruodžio 22 d. iki sausio 2 d. imtinai. Essendono įstaiga uždaroma gruodžio 24, 25, 26 ir sausio 1 dienomis.

SKYRIAI:

SYDNĖJUJE: A. Mauragis, 18 Crinan St., Hurlstone Park., N.S.W. Tel. LL 5549

ADELAIDĖJE: J. Lapšys, 28 Grange Rd., Hindmarsh, S.A.

CANBERROJE: A. Čeičys, 11 Davenport St., Ainslie, Canberra, A.C.T. N

GEELONGE: S. Karpalavičius, 5 Yaraan St, North Geelong, Vic.

BRISBANĖJE: K. Kriaučiūnas, 82 Bywong St., Toowong, Brisbane, Qld. Tel. U 5827.

PERTHE: M. Lingienė, 21 Brookman St., Perth, W.A.

NEWCASTLE: 1. E. Gorow, 3 Smart St., Charlestown, Newcastle, N.S.W.
2. G. Gont, 93 Northumerland St., Maryville, Newcastle, N.S.W.

VAJUS ADELAIDĖJE

LIGONIAMS IR VARGSTANTIEMS VOKIETIJOJE ŠELPTI

ALB Adelaidės Apylinkės valdyba skelbia piniginį vajų Vokietijoje esantiems ligoniams ir ten į vargą patekusiems lietuviams šelpti. Vajus truks visą vasario mėnesį.

Mieli tautiečiai, mes jau beveik pamiršome stovyklas, kur mes patys iš pašalpų gyvenome. Mes dabar nors tvirtai įsitikinę, kad tik laikinai išcivijoje esame, kuriamės: statomės namus, perkamės masinas ir vis daugiau ir daugiau linksminamės. Tai yra visai suprantama ir natūralu. Tačau nenueikime į kraštutinumus ir neužmirškime praeities visiškai: tada mes dažniau prisiminsime ne tik Tėvynę, bet ir Vokietijoje skurde praleistus stovyklose ilgus metus, kur dar ir dabar daug mūsų brolių ir sesių vargsta.

Kada mes gyvenome stovyklose, pagalba mums buvo reikalinga ir mums padėjo per įvairias organizacijas ne tik lietuviai, bet ir kitų tautų geraširdžiai žmonės. Dabar iš mūs paramos laukia ne svetimtaučiai, bet mūsų broliai lietuviai kurie ne dėl savo kaltės, bet dėl ligų dar kenčia tą skurdą, kurį mes, atvykę į Australiją, jau beveik pamiršome.

Dabar, būdamas laimingesnėje padėtyje, padėk savo mažiau laimingiems broliams ir seserims Vokietijoje.

Aukas galima prisiųsti šiuo adresu: **Box 1296L, G.P.O.**, Adelaide, arba įteikti kiekvienam Apylinkės valdyos nariui. Vajaus metu, bažnyčios salėje, prieš ir po pamaldų, budės valdybos nariai, kuriam galėsite įteikti savo aukas asmeniškai.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba.

ADELAIDIŠKIAI SUŠELPĖ LIETUVIUS VOKIETIJOJE

Adelaidės Apylinkės valdyba 1956 m. pravedė piniginį vajų Vokietijoje esantiems ligoniams ir ten į vargą patekusiems lietuviams šelpti. Buvo surinkta £ 120.0.0 (DM 1.132,27) ir 1956 m. gruodžio mėn. pasiųsta Lietuvių Raudonajam Kryžiui Vokietijoje išdalinti "neatsižvelgiant į šelpiamųjų politinius ar religinius įsitikinimus", Tačau L.R.K. pašalpų neišdalino. Adelaidės apylinkės vldybai pareikalavus, 1957 m. rugsėjo mėn. aukos buvo pervestos Vokietijos Krašto Valdybai kuri išdalino be atidėliojimo ir prisiuntė sušelptų asmenų sąrašą su paskirstymo aktu:

1. Heidesheim apylinkei DM. 180,- 2. Krygeriui, Diepholz 25,- 3. M. Hermanienei, Cuxhaven 50,- 4. L. Stelmokui, Rendsburg 40,- 5. Wehnen apylinkei 75,- 6. S. Tomkui, Donauwörth 25,- 7. I. Apyrubiui, Hannover 50,- 8. A. Januliui, Wehnen 25,- 9. S. Pakalniui, Böblingen 25,- 10. J. Majauskui, Diepholz 25,- 11. A. Germanavičiui, Baden-Baden 50,- 12. Müncheno senelių prieglaudai per Derenčių 150,- 13. Hannoverio apylinkei 150,- 14. J. Kaspareitienei, Memmingen 25,- 15. Stuttgarto apylinkei 187.27 16. J. Skėriui, Bad Plankenburg 50,-

Viso DM. 1.132,27.

Apylinkės savo ruožtu paskirstė aukas savo apylinkės ribose. Vokietijos Krašto Valdyba labai dėkoja aukotojams už aukas. Taip pat daug padėkų gauta iš pačių sušelptųjų. Štai keli sušelptųjų laiškai.

... kad neužmiršote seno žmogaus

BRANGŪS TAUTIEČIAI,

Širdingai dėkavoju Tamstoms už pinigus, 25 DM., kuriuos gavau per P.L.B. Vokietijos Krašto Valdybą. Likau labai dėkingas, kad manęs seno žmogaus, buvusiso Lietuvos kūrėjo savanorio, neužmiršta patekusio į sunkią padėtį. Esu išgulėjęs sanatorijoje tris metus su plaučių liga (T.B.C.), iš jos grįžęs esu priskirtas prie Fürsorges ir gaunu tik menkai pragyvenimui pinigų. Brangūs tautiečiai, jūsų ši auka sudarė man didelę paramą.

Su širdingiausiais linkėjimais,

Antanas Janulis.

1957.114. Lag. Wehnen,
Post Ofen, Oldenburg.

Gerb. p. Pirmininke,

Mes, Hannoverio Lager Stöcken gyv. lietuviai ligonai — seneliai, gavome per P.L.B. Vokietijos Krašto Valdybą 150 DM. pašalpos, suaukotos Pietų Australijos lietuvių, todėl siunčiame Tamstai nuoširdžiausią padėkos pareiškimą už suteiktą mums piniginę pašalpą.

Tamstų suteikta mums pašalpa nėra vien medžiaginė vertybė, bet ir dvasinė stiprybė, kad mes nesame pamiršti geros vallos lietuvių, kurie sunkiai dirbdami nepamiršta ir mūsų ligonų ir senelių, likusių nesvetingoje Vokietijoje.

Tegul Augščiausias suteikia visiems aukavusiems lietuviams geros sveikatos ir laimingo gyvenimo.

Visų lietuvių ligonių ir senelių vardu,

V. Šukys,
P.LB. Hannoverio apylinkės pirmininkas.

Hannoveris, 1957 m. spalio 30 d.

BRANGŪS TAUTIEČIAI,

25.10.57 per P.L.B. Vokietijos Krašto Valdybą gavau jūsų auką — 40,- D.M.

Už tokią mielą ir man taip žymią bei svarbią paramą širdingai dėkoju visai ALB Adelaidės Apylinkei, o ypač aukotojams, skyriaus vadovybei ir visiems ben dradarbiams.

Iš lėto mažėjant mūsų, čia Vokietijoje likusiųjų skaičiui, gyvenimas ne lengvėja, bet vis darosi pilkesnis, skurdesnis — ypač ligoniams ir seneliams. Visos viltys nyksta, o praslenkantieji metai palieka vis gilesnių pėdsakų veiduose ir dvasioje. Todėl Jūsų kilni parama, mūsų nepamiršimas, yra dvigubai vertingesnis. Tvirtai tikiu, jog visi sušelptieji yra Jums labai dėkingi, nemažiau kaip aš pats.

Tebūna sėkmingas Jūsų tolimesnis darbas ir tegu rūpesčiai nespaudžia Adelaidės lietuvių!

Su širdinga padėka,

Jūsų L. Stelmokas.

L. Stelmokas,
(24b) Rendsburg,
Wrangel Kaserne B/56.
Germany.

BROWNEJONES LTD.

1, NORFOLK PLACE,
LONDON W 2. ENGLAND.

Lietuviškas Skyrius

Tai ženklas firmos, kuri nekelia jokių abejonių.
RAŠYKITE TIK LIETUVIŠKAI
Prašykite mūsų kainoraščių ir smulkių informacijų.

— SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS —

OKUP. LIETUVOS KASDIENYBĖS

KYŠININKĖ

Praėjusių metų pavasarį Respublikinės Kauno medicinos mokyklos Nr. 2 moksleivės B. ir J. sugalvojo stoti į Medicinos institutą mokytis. Užuot tinkamai pasiruošusios įstojamiesiems egzaminams, B. ir J. nutarė aplinkiniais keliais patekti į institutą. Jos susipažino su Kauno Medicinos Instituto Odos-veneros ligų katedros asistente gydytoja E. Maksimavičiene, kuri noriai apsiėmė "padėti". Už šią paslaugą Maksimavičienė paprašė 5000 rublių, kurie, anot jos, būsią reikalingi šiam reikalui sutvarkyti. Susiskolinusios du tūkstančius rublių, B. ir J. įteikė juos Maksimavičienei, o likusius pinigus susitarė sumokėti po priėmimo į institutą. Gavusi pinigus, Maksimavičienė tikino B. ir J., kad jų priėmimas į institutą esąs užtikrintas.

— O kaip su egzaminais? — paklausė viena.

— Egzaminus laikysite tik dėl akių, — pažada Maksimavičienė. — Mokytis jums nėra ko...

B. ir J., nebaigusios mokslo metų, išstojo iš medicinos mokyklos ir pateikė savo dokumentus institutui.

Būdamos netinkamai pasiruošusios, B. ir J. įstojamųjų egzaminų neišlaikė ir nebuvo priimtos į institutą. Viskas iškilo aikštėn. Maksimavičienė atsidūrė kaltinamųjų suole.

Neseniai Kauno miesto 6-os apylinkės liaudies teismas nubaudė Maksimavičienę už tarpininkavimą duodant kyšį dviem metams laisvės atėmimo.

Lietuvos TSR Augščiausiasis Teismas liaudies teismo nuosprendį paliko galioje.

D. Markauskas.

★ Vlado Grybo gatvė ir Grybų gatvė Vilniuje — tai viena ir ta pati. Tuo galima įsitikinti iš dviejų lentelių prikaltų viena greta kitos prie namo Nr 15.

B. Klimaitis.

★ Vilniuje, norint nusipirkti termometrą žmogaus temperatūrai matuoti, reikia apvaikščioti visas vaistines. Termometro, žinoma, negausite. Ar tik nesusirgo atitinkami atsakingi žmonės, kurie turi šiais dalykais rūpintis?

J. Bagdonavičius.

★ "Zoovettiekimo" respublikinės kontoros ir jos Kauno skyriaus vadovai susirgo infekciniu biurokratizmu. Jau daugiau kaip metus raseiniečiai zulina jų slenksčius, reikalaudami įsteigti Raseiniuose veterinarinę vaistinę. O vaistinę jie "steigia" atsisakinėjimais ir atsirašinėjimais su pažadais.

V. Labutis
Iš "Tiesos"

SPORTAS

Redaguoja Antanas Laukaitis.
Adresas: 237 Sydenham Rd., Marrickville, N.S.W.

Sydnėjuje

PUIKI IŠKYLA

Sausio 26 d. Sydnėjaus Sporto Klubo "Kovo" vandens sekcija buvo surengusi iškylą prie Narrabean ežero. Iškyloje dalyvavo per 40 įvairaus amžiaus vandens sporto mylėtojų, kurie, klubo išnuomuotais laiveliais, perplaukė gana didoką ežerą, apsistojo į ežerą įplaukiančios upės krante.

Iškylos metu Kovo pirmininkas V. Binkis pravedė vandens kvadrato, orinio ir plaukymo varžybas, kurių nugalėtojais tapo: Mergaičių 20 metrų nuotolyje Iv. L. Jūraitytė ir II v. A. Jūraitytė. Moterų 25 metrų nuotolyje Iv. A. Šimaitienė, II — L. Jūraitytė, III — A. Bernotaitė. Vyrų 50 metrų nuotolyje I v. S. Kapočius, II — R. Gasiūnas, III — A. Šimaitis.

Vasaros metu, kada kitos sporto šakos yra mažai kultivuojamos, Kovo valdyba galėtų suruošti dažniau panašias iškylas. O iškyla prie Narrabeen ežero visais atžvvilgiais buvo puiki ir ilgai atmintina.

Adelaidėje

VYTIS — GLENELG

45:33 (20:13)

Po švenčių atostogų vytiečiai, nors ir nepilname savo sąstate, pradėjo vasaros turnyro žaidynes. Šios rungtynės buvo gana kietos, nes abi pusės naudojo didelę spartą ir kietą dengimą. Vytiečių geresni, ypatingai ilgi, mėtymai nulėmė laimėjimą. Vyties puolėjai darė nemažai klaidų jr dažnai laiku iš puolimo negrįždavo atgal į savo pozicijas, lygiai kaip ir betiksliais mėtymais jie pasunkindavo visos komandos padėtį. Taškai: Klimaitis 12, Petkūnas 11, Lapšys 9, Visockis 6, Rakauskas 3, Petruška ir Urmonas po 2.

VYTIES JAUNIAI — GLENELG

42:28 (19:17)

Pirmam puslaiky labai šlubavo mūsų jaunių dengimas, kurį antrame puslaiky pataisius ir paspartinus puolimą, buvo atsiektas laimėjimas. Jauniams reikalingos greitesnės ir tikslesnės pasuotės. Taškai: Gumbys 31, M. Statnickas 7, Andriušis ir G. Statnickas po 2.

B.N.

SPORTO NAUJIENOS

SPORTO ENCIKLOPEDIJA

Alg. Gustaitis iš Los Angeles, Amerikos sportinėje spaudoje iškelia mintį išleisti "Lietuvos Sporto Enciklopediją", kurioje tilptų visi žymesnieji lietuvių sportininkų darbai ir laimėjimai. O jų gausu buvo ir yra netik krepšinyje, bet ir sklandyme, šachmatuose, stalo tenise, bokse, imtynėse, aviacijoj ir kt. Jis rašo, jog Amerikos valstybių sporto istorija yra pilna lietuviškų pavardžių, kurios anksčiau ar dabar plačiai skambėjo ir skamba visoje Amerikoje. Ą. G. Gustaitis siūlo sudaryti specialų šiam reikalui komitetą.

NAUJOS RAKETĖS

Daugelyje Europos valstybių, jų tarpe ir V. Vokietijoje, yra uždrausta vartoti kempininęs stalo teniso raketes. To pasėkoje V. Vokietijoje pasikeitė geriausių stalo teniso žaidėjų pavardės, nes buvę kempininės raketės meisteriai pasirodė visiškai silpni su paprasta rakete. Buvę čempionai, savo padėčiai išgelbėti, sugalvojo visiškai naują stalo teniso raketę, kuri, žinovų manymu, gali padaryti perversmą stalo teniso pasaulyje. Naujoji raketė yra padaryta iš sintetinės medžiagos, į kurią pripučiama oro ir spaudimui reguliuoti yra įtaisytas ventilis.

P. TAUTVAIŠA — ILLINOIS MEISTERIS

Žinomas Lietuvos šachmatų meisteris P. Tautvaiša laimėjo Illinois valstybės (J.A.V.) šachmatų čempiono vardą, nugalėdamas visus savo varžovus. Šiame turnyre dalyvavo 44 žinomi Čikagos miesto ir visos valstijos šachmatininkai.

P. Tautvaiša lietuvių šachmatininkų vardą gina jau 20 metų. Jis Lietuvą atstovavo 1936 metais Müncheno ir 1939 m. Buenos Aires įvykusiose pasaulio šachmatų olimpiadose. 1937-39 metais jis buvo Lietuvos rinktinės dalyvis SELL olimpiadose Latvijoje, Estijoje ir Suomijoje. Gyvendamas Vokietijoje jis yra nugalėjęs Europos meisterį belgą O'Kelly ir Didžiosios Britanijos meisterį Wood, o taip pat ir eilę žymiųjų Vokietijos meisterių. P. Tautvaiša Amerikoje yra taip pat pasiekęs eilę gražių laimėjimų, jis buvo trejus metus Čikagos miesto meisteris ir 1956 metais kartu su Amerikos šachmatų meisteriu Bisgueriu dalinosi garsiajame Tartakoverio turnyre antra vieta.

KEISTA PARTIJA

Dabartinis Kanados šachmatų meisteris J. Vaitonis, žaisdamas Müncheno šachmatų olimpiadoje, savo nuostabioje partijoje (žaidė juodais) įveikė Islandijos meisterį Thorwaldsoną, panaudodamas tokį atidarymą: 1. d4 Žf6, 2. c4 c5, 3.d5 b5 ?! 4.c:b, e6, 5.Žc3 e:d 6. Ž:d5 Rb7. Šios partijos atidarymu kilo didelis susidomėjimas kitų kraštų šachmatininkų tarpe ir jie laiškais ape tia pradėjo teirautis pačio Vaitonio. Šį variantą anksčiau vartojo didmeisteris Pacham ir jį vadina Volgos gambitu, nors jis matęs tik vieną partiją, žaistą šiuo varantu Rusijoje 1947 metais. Pats Vaitonis pasisako, jog jis šiuo variantu pradėjo žaisti be jokių knygų 1932 metais.

PASAULIO PIRMENYBĖS ČILĖJE

1958-siais metais pasaulyje įvyks trys žymesnės krepšinio varžybos, tai gegužės 8-18 dienomis Lenkijoje — eilinis Europos moterų čempionatas; rugsėjo mėn. Italijoje tradicinis "Mairano taurės" krepšinio turnyras ir gruodžio mėn. — San Jago mieste, Čilėje, įvyks pasaulio vyrų krepšinio čempionatas, kuriame dalyvaus visos geriausios pasaulio komandos.

TRUUMPAI...

— Pranas Lubinas, buvęs garsusis J.A.V. ir Lietuvos krepšinio rinktinių žaidėjas, yra priimtas į naujai suorganzuotą "Helms Hall Amateur Basketball Hall of Fame". Į šią garsiųjų krepšininkų draugiją yra priimami patys įžymiausi buvę ir esą krepšininkai Amerikoje.

— Rusijos ledo rutulio rinktinė Kanadoje pralaimėjo prieš buvusį Kanados ledo rutulio meisterį Whitby Dunlaps 2:7, o su Windsoro Bulldogs sužaidė 5:5.

— Milane, Italijoj, įvykusiose VIII-se pasaulinėse kurčių-nebylių sporto varžybose, lietuvaitė Lidija Ruzgytė, atstovaudama Sovietų S-gą, 80 metrų barjeriniame bėgime laimėjo pirmą vietą ir aukso medalį. Ji pakartojo kurčių nebylių pasaulinį rekordą.

— Sovietų Rusijos moterų krepšinio rinktinės, kuri nesenai įvykusiose Rio de Ženeiro pasaulinėse krepšinio pirmenybėse laimėjo antrą vietą, viena iš pagrindinių žaidėjų buvo lietuvaitė Gražina Tulevičiūtė.

— Trečiosios Azijos tautų sportinės žaidynės įvyks šiais metais gegužės 24 — birželio 1 dienomis, Tokio mieste, Japonijoje. Jose dalyvaus 20 valstybių. Šiai šventei japonai baigia statyti didžiulį stadioną, kuriame tilps per 100.000 žiūrovų ir kurio statyba kainuos virš 2 mil. svarų.

GIFT PARCELS SERVICE

SAV. S. NARUŠIS

36 BERRILLE RD., BEVERLY HILLS, N.S.W.

Pranešu Gerb. dovanų pakietų siuntėjams, kad esu gavęs naujas kainas muitų ir persiuntimo išlaidų apskaičiavimui. Pavyzdžiui:

1) Vilnonės medžiagos jardas 0.10.0
2) Vyr., moter. kostiumai ir paltai 2.10.0
3) Suknelės 0.15.0
4) Medvilnės, rayono medžiagos 0. 4.0
5) Kojinės 0. 4.6

Visos kitos prekės apskaičiuojamos panašiai.

Už patarnavimą, tik £ 2 pakietui. Pristatymas garantuotas. Važiuoti pas mane į NARWEE stotį (East Hills line): 3 min. nuo stoties į Berrille Rd. Priėmimo val.: treč.-ketv. 8-3 p.p. šeštad. 9-6 p.p.

Skyriai.

CABRAMATTA: 75A John St, Annabelle House (už pašto) antras augštas, 7 kamb. Valandos: 10-6.30 vak. Šeštad. 8.30-1 v. p.p.

NEWCASTLE: A. Šernas, 115 Janet Str., Merewether, Tel.: MF 1653. Priėmimas: nuo 7-9 p.p. kitu laiku susitarus.

ENFIELD: M. Petronis, 152 Liverpool Rd. Valand.: kasdien nuo 9 iki 6 val. vak., šeštadieniais 9 iki 12.30 val. p.p. Tel. UJ 5727.

SEKANTIS LAIVAS IŠPLAUKIA VASARIO 8 D.

MURRAY'S HEALTH FOOD STORES

91 Darlinghurst Road., Kings Cross,
Sydney, N.S.W. Telef.: FA 5195

VELYKINIUS SIUNTINIUS SIŲSKITE JAU DABAR

Vienintelė autorizuota firma Australijoje galinti siųsti siuntinius tiesiog Jūsų giminėms į Lietuvą, Latviją, Estiją ir U.S.S.R. Supirkę prekes Jūs patys pristatykite mums su pirkimo kvitais.

SUPIRKDAMI PATYS — MATOTE KĄ PERKATE, O JŪSŲ GIMINĖS GAUS TAI, KĄ JŪS PASIŲSITE.

Vilnoniai siūlai taip pat siunčiami — 50% muito.

Siuntinio svoris 11 lbs. (Australijos pašto taisyklės), bet Jūs galite vienu metu išsiųsti neribotą skaičių siuntinių.

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius JŪSŲ GIMINĖMS TIESIOG Į U.S.S.R. BE PERPAKAVIMO IR VISOS PAŠTO IŠLAIDOS TIK £ 1.2.3, plus kitos išlaidos.

Jūsų siuntiniai, be to, pasieks Jūsų artimuosius PIGIAU, GREIČIAU IR GERESNIAME STOVYJE. Apytikriai pristatome per 2-2½ mėnesio.

Siuntiniai iki 11 lbs. siunčiami taip pat ir ORO PAŠTU. ORO PAŠTO PRIMOKĖJIMAI TIK 14 ŠIL. UŽ ½ LBS., PLUS KITOS IŠLAIDOS.

Siuntiniai gali būti vien vaistų, ar medžiagų ir vaistų kartu.

MES GARANTUOJAME JŪSŲ SIUNTINIŲ PRISTATYMĄ ARTIMIESIEMS Į U.S.S.R. BE PAPILDOMO PRISTATYMO MOKESČIO. Per 12 metų nežuvo nė vienas siuntinys.

JŪSŲ SIUNTINIAI yra pilnai APDRAUSTI, įskaitant prekes ir mokesčius (išskyrus pašto išlaidas).

Mes siunčiame siuntinius KIEKVIENĄ DIENĄ PAŠTU, o ne LAIVAIS. Mes neturime ryšio nei su Londonu nei su Švedija.

Dėmesio: TIESUS KELIAS YRA PIGIAUSIAS KELIAS!!!

Atidaryta kasdien nuo 8.30 val. ryto iki 4.30 val. p.p.
Šeštadieniais nuo 8.30 iki 12 val.

MŪSŲ SKYRIUS: M. & N. Pekic, Grocery Store, 143 Cabramatta Rd. (sekančios durys už Royal kino teatro), Cabramatta.

Atidaryta kasdien nuo 9-7 v. vak. Šeštadieniais nuo 9-3 v. p.p.

MŪSŲ PASTOGĖ

ADELAIDĖ

Nepriklausomybės Sukakties Minėjimas

Adelaidės lietuviai šiemet Vasario 16 minės Bendruomenės namuose, sekmadienį, vasario 16 dieną.

Minėjimas prasidės 11 val. pamaldomis Katedroje, kuriose dalyvaus ir vysk. Gleeson, D.D.

Po pietų 4,30 iki 4,45 per 5 AD bus transliuojama lietuviška muzika su trumpu žodiniu įvadu.

Vakare 7 val Adelaidės Lietuvių Bendruomenės Namuose, Eastry Street, Norwood, iškilmingoji minėjimo dalis, po kurios seks meninė dalis.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti 40 metų Letuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktuvių minėjime.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba.

LIETUVIŲ SĄJUNGOS VALDYBA

praneša, kad š.m. vasario mėn. 23 d., sekmadienį, 2.30 val. Lietuvių Namuose, Eastray Str., Norwoode, šaukiamas visuotinis — metinis Sąjungos narių susirinkimas.

LIETUVIAI AUSTRALAMS

Kaip kiekvienais metais ir šiemet per metinę australų šventę (Australian Day) Adelaidės lietuviai pasirodė su dainom ir tautiniais šokiais.

Lietuviška programos dalimi buvo pradėtas pats koncertas Elder Park muzikos paviljone, kurio pasiklausyti buvo susirinkę per 5000 adelaidiškių. Daininkė ponia G. Vasiliauskienė, kuri jau eilė metų yra kviečiama į šiuos koncertus, ši kartą padainavo lietuviškai dvi dainas, o ponios B. Lapšienės vadovaujama tautinių šokių grupė pašoko mūsų tautinius šokius. Ankstyvesniuose šios rūšies koncertuose šokdavo tik mergaitės, tačiau šiemet ir čia pasirodė mišri grupė. Lietuvių šokėjų nuotrauka tilpo "Advertiser" dienraštyje.

Ta pati grupė, kaip teko patirti, yra pakviesta ir vyks šokti į Pietų Australijos vynuogynų centrą — Barossa Valley, kur šiemet rengiamas didelis vynuogių derliaus nuėmimo karnavalas. ..vr.

VAIKŲ ŠVENTĖ IR GEGUŽINĖ

Sausio 26 d. Adelaidės Moterų Sekcija, National Parke surengė vaikams iškylą, o suaugusiems gegužinę. 11 val. Blachwoodo bažnyčioje kun. J. Kungys atlaikė pamaldas po kurių netoli esančiame parke daugelis praleido gražią sekmadienio popietę. Vaikams buvo suruošti žaidimai, paradas su tautinėm vėliavėlėm, pasijodinėjimai arkliukais. Suaugusieji, po medžiais išsidėstę atsivežtas gėrybes, tyrame kelnų ore, atsigaivindami alučiu, praleido dar vieną dieną savų tautiečių tarpe.

SUŽEISTAS V. RAGINIS

Sausio 25 d. darbe buvo sužeistas veidan Adelaidės Lietuvių Sąjungos valdybos pirm. V. Raginis. Kurį laiką gydėsi namuose ir jau baigia visiškai pasveikti.

J. Mockūnas.

MELBOURNAS

MELBOURNO DAINORIAI TELEVIZIJOJE

Lietuvos nepriklausomybės dienos minėjimo proga, Melb. Liet. dainos sambūris, susitaręs su televizijos stotim Chanel 9, Melbourne, vasario 14 d., tarp 9.30 ir 10.30 val. vak., laike programos — Melbourne Tunight — duos trumpą lietuviškos dainos koncertą, kurio metu ponia A. Karazijienė australų visuomenei suteiks žinių apie šios dienos reikšmę.

PRASIDĖJO MOKSLAS

Maribyrnongo savaitgalio mokykloje vasario mėn. 9 d. prasidėjo nauji mokslo metai. Tėvai, gyveną vakarinėje Melbourno dalyje, raginami siųsti savo vaikus šion mokyklon. Prie mokyklos veikia mokiniams ir tėvams bibiloteka, įruoštas krepšis krepšinio treniruotėms, organizuojami skautai ir skautės kaip pagalbinis šeimos ir mokyklos auklėjimo veiksnys. Mokiniai pamokomi ir vaidybos, turinčių šioje srityje patyrimo. Mokyklos šventės metu sudaroma progos pasireikšti ir jaunesnio amžiaus vaikams. Pav., praėjusios šventės metu dalyvius nustebino 5 metų Rasa Mivydaitė padainuodama solo porą dainelių, o taip pat duetu su savo broliuku Algimantu išpildė gražiai vieną liaudies dainelę.

Mokyklos reikalais kreiptis vedėjo adresu: A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, telef. FU 8382.

TARPTAUTINIS KONCERTAS MELBOURNE

Š.m. sausio mėn. 26 d., Melbourno Town Hall didžiojoj salėj, įvyko tradicinis naujųjų australų koncertas, kuriame lietuvius reprezentavo Melb. Liet. dainos sambūris.

NAUJA "VARPO" VALDYBA

Š.m. sausio mėn. 26 d. visuotiniame "Varpo" Sp. klubo narių susirinkime buvo išrinkta nauja klubo valdyba, kuri pareigomis pasiskirste sekančiai: Pirmininkas — Leonas Baltrūnas, vicepirmininkas — Viktoras Maleckas, sekretorius — Kęstutis Miklius, iždininkas — J. Červinskas, reikalų vedėjas — O. Baltrušaitis.

GEELONGAS

Vasario 16 d. Mnėjimas IR SUSIRINKIMAS

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimas įvyks vasario 16 d., sekmadienį, Bendruomenės namuose 3 val. p.p. Paskaitą skaitys svečias iš Melbourno. Po paskaitos meninė dalis.

Tuoj po minėjimo šaukiamas Geelongo Apyl. visuotinis susirinkimas.

Darbotvarkėje:

1. Susirinkimo atidarymas, 2. Prezidiumo kvietimas, 3. Dienotvarkės tvirtinimas, 4. a) Valdybos ataskaitinis pranešimas, b) Namų statybos atask. pranešimas, c) Kontrolės komisijos pranešimas, 5. Diskusijos dėl pranešimų ir jų tvirtinimas, 6. Naujų organų rinkimai, 7. Einamieji reikalai, 8. Susirinkimo uždarymas.

ALB Geelongo Apyl. Valdyba.

Melburniškiai baigė mokslus

Šiuo metu jau yra paaiškėję mokslo įstaigų egzaminų duomenys. Melbourno universitetą baigė 3 lietuviai, gi du turės po vieną dalyką perlaikyti. Nijolė M i k a l a j ū n a i t ė baigė humanitarinius mokslus, — anglų, prancūzų ir vokiečių kalbas; Danutė G i e d r a i t y t ė — meno dalykus ir Steponas O e r t e l i s — fizikos mokslus. Technikos koledžą baigė Visvaldas A l e k n a. Danutė B u t k e v i č i ū t ė baigė mokytojų koledžą.

J.M. Bachunai keliauja namo

Prieš keletą dienų J. Bachunas šito laikraščio redaktoriui atsiuntė laiškutį iš Honolulu, Havajų, kur ponai Bachunai, po kelionės po Australiją ir vizito pas N. Zelandijos lietuvius, buvo sustoję mėnesiui atostogų. Iš Havajų p.p. Bachunai vasario 7 d. išplaukė į San Francisko, kur išbus apie dvi savaites ir kovo pradžioje pasieks Čikagą ir iš ten važiuos į Tabor farmą.

Šia proga p.p. Bachunai sveikina visus pažįstamus australiečius lietuvius ir linki visiems laimingo gyvenimo.

Š.M. KOVO MĖN. 1 D., ŠEŠTADIENĮ, MELBOURNO LIETUVIŲ DAINOS SAMBŪRIO RENGIAMAS IŠKILMINGAS IR GRANDIOZINIS LIETUVIŠKŲ LIAUDIES DAINŲ

IŠTISINIS DAINOS KONCERTAS

ĮVYKS CATHEDRAL HALL DIDŽIOJOJ SALĖJ,

Brunswick Street, Fitzroy. (Netoli Victoria Parade).

Dirigentas — Albertas ČELNA, pranešėja — Aliutė KARAZIJIENĖ. Nuoširdžiai kviečiami visi tautiečiai atsilankyti į šį koncertą, pasiklausyti skambiųjų lietuviškų dainų ir atsisveikinti bei pagerbti tuos, kurie jau paskutinį kartą dainuos šiame sąstate.

Koncerto pradžia — 7 val. 30 min. vakaro.

Bilietai iš anksto gaunami pas p. Vladą BOSIKĮ, 297 Hoddle St., Abbotsford, (telef. — JA 6198), arba koncerto dieną prie įėjimo.

S. L. MOTERŲ SOC. GLOBOS D-JA IR ALB SYDNĖJAUS APYLINKĖS VALDYBA Š.M. VASARIO MĖN. 15 D., ŠEŠTADIENĮ, RENGIA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 40 METŲ MINĖJIMO IŠVAKARĖSE

ŠAUNU UŽGAVENIU BALIU

KURIS ĮVYKS PUOŠNIOJE RANDWICKO TOWN HALL SALĖJE

(Avoca ir Frances St. kampas)

Gros geras orkestras.

Pradžia 7 val. vakaro — pabaiga 1 val. naktį.

Programoje išgirsime viešnias iš Adelaidės: **p. G. Vasiliauskienę ir p. D. Oldham.** Bus staigmenų, kuriomis tikrai susižavėsime.

Baliuje veiks Soc. Mot. D-jos loterija, bufetas ir "coctail-baras". Gėrimų kainos bus prieinamos visiems, todėl prašome nesivarginti ir nesinešti gėrimų iš namų.

Visi svečiai bus pavaišinti nemokamai

U Ž G A V Ė N I Ų B L Y N A I S

Skubėkime visi apsirūpinti pakvietimais iš anksto, kurių kaina tik vienas svaras, nes vietų skaičius, ribotas. Pakvietimus galima gauti pas Sydnėjaus Apylinkės Valdybos narius ir Mot. Soc. Globos D-jos nares. Staliukus galime užsakyti iš anksto pas p. Osinienę YL 9153, p. Adomėnienę LM 4146, p. K. Adicką UA 3557 ir pas p. Dryžienę UY 2801.

Važiuoti į Randwicko Town Hall iš Central stoties Coogee tramvajumi iki Peter's Corner Randwick, o iš ten trys minutės pėsčiam, arba taxi iš Central stoties.

Rengėjai.

JŪSŲ PINIGAI SAUGŪS

yra

BANK OF NEW SOUTH WALES

ĮSTEIGTAME 1817 m.

TURTAS VIRŠIJA £ 500,000,000

Australijos seniausias ir didžiausias komercinis bankas teikia draugišką ir paslaugų patarnavimą virš 1,000 skyriuose bei agentūrose kiekvienoje Australijos valstybėje, N. Zelandijoje, Fiji, Papuoj, N. Gvinėjoj ir Londone.

Rašyk ar atsilankyk artimiausiame Skyriuje ir paprašyk brošiūros "A Complete Banking Service".

Jus maloniai prims —

BANK OF NEW SOUTH WALES

(INCORPORATED IN NEW SOUTH WALES WITH LIMITED LIABILITY)

Bendras ir taupos skyriai

AF5701LI

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.

Rockdale stotis. Tel.: LW 1220

SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.

Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.

Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

SYDNĖJUS

Vasario 16 Minėjimas

Šiais metais vasario 16 d. sueina 40 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo.

ALB Sydnėjaus Apylinkės valdyba, norėdama tinkamai paminėti šią garbingą ir kiekvienam lietuviui brangią sukaktį, išsikvietė iš Adelaidės solistę ponią G. Vasiliauskienę ir pianistę, lietuvių bičiulę, ponią D. Oldham.

16 vasario išvakarėse t.y. 15 vasario ALB Sydn.jaus Apylinkės valdyba, kartu su S.L.M. Soc. Globos D-ja rengia

GRANDIOZINĮ UŽGAVĖNIŲ BALIŲ,

kuris įvyks 7 v.v. Randwicko Town Hall salėje. Baliui rengiamasi visu kruopštumu ir tikimasi, kad visi baliaus dalyviai tikrai turės malonių prisiminimų.

VASARIO 16 DIENĄ pamaldos įvyks 4 val. po pietų St. Mary's katedroje, City, dalyvaujant kardinolui Gilroy. Pamaldos prasidės punktualiai, nes kardinolo dienotvarkė yra iš anksto nustatyta ir todėl prašome tautiečių nesivėluoti. Pamaldų metu giedos solistė ponia G. Vasiliauskienė ir "Dainos" choras. "Dainos" choras vadovaujamas K. Kavaliausko, šiom iškilmėm jau seniai ruošiasi ir čia mes išgirsime pirmą kartą choro giedamas lotyniškas mišias.

Tuoj po mišių, 6 v.v., Australian Hall, 148 Elizabeth St., City — ten kur buvo Melbourno choro koncertas, įvyks iškilmingas

MINĖJIMAS — KONCERTAS,

kuriame dalyvaus latvių ir estų bendruomenių atstovai ir paskaitininku yra pakviestas ALB Canberros Apylinkės valdybos pirm. A. Čeičys. Tuoj po iškilmingo akto įvyks koncertas dalyvaujant mūsų viešnioms iš Adelaidės solistei p. G. Vasiliauskienei, pianistei p. D. Oldham ir mūsų vietinėms menininėms pajėgoms: "Dainos" chorui, p. K. Dauguvietytei — šniukštienei ir Tautinių šokių grupei.

Kadangi tokio didelio ir iškilmingo minėjimo koncerto parengimas reikalauja daug lėšų, ALB Sydnėjaus Apylinkės valdyba kreipėsi į kitas organizacijas finansinės paramos. Dalis organizacijų jau prisidėjo savo įnašais, už ką Sydnėjaus Apylinkės valdyba joms nuoširdžiai dėkoja, bet tai yra tik maža dalelytė tų išlaidų, kurias Sydnėjaus Apyl. valdyba turės padengti.

Todėl Syd. Apylinkės valdyba, neturėdama kitos išeities, kreipiasi į malonius tautiečius prašydama juos skaitlingai dalyvauti ruošiamame baliuje, o taip pat ir įeinant į minėjimo koncertą nepašykštėti paaukoti keliais šilingais daugiau, negu kitais kartais.

.... ALB Sydnėjaus Apylinkės Valdyba.

BANKSTOWNAS

PRIE BANKSTOWNO NAMŲ JUNGIAMAS ANTRAS SKLYPAS

Vasario 2 d. Bankstowno Lietuvių Namuose įvyko šių namų narių ir rėmėjų susirinkimas — pirmas nuosavuose namuose.

Susirinkimas vyko "mažojoj salėj", kurioj buvo suklotos grindys ir paskubomis padirbdinti suolai.

Susirinkimą pravedė Al. Mauragis. Jis, pasveikinęs pirmąjį susirinkimą nuosavuose namuose, plačiau nušvietė namų statybos eigą ir sunkumus. Iškėlė ir gretimo sklypo įsigijimo klausimą.

Bankstowno L.N. iždininkas A. Švedas siūlė paimti iš banko £ 3000 paskolą (penkeriems metams) ir iš tų pinigų sumokėti už sklypą ir paspartinti salės įrengimo darbus. Sklypas kaštuos apie £ 1500.

Susirinkimas įgaliojo namų valdybą užtraukti paskolą ir užpirkti sklypą. Įsigijus antrą sklypą, bus galima įrengti krepšinio, lauko teniso aikštes ir vaikams žaidimo aikštelę. Susirinkime dalyvavę sportininkų atstovai (A. Laukaitis ir "Kovo" klubo vicepirm. St. Juraitis) karštai rėmė antrojo sklypo įsigijimą ir pažadėjo sportininkų paramą sporto aikštės įrengiant.

Plačiau apie šį susirinkimą ir apie Bankstowno lietuvių namų reikalus, kitame numeryje. (j).

Religinė Informacija

PAMALDOS UŽ TĖVYNĘ

Šaukime pasauliui, maldaukime Dievą, kad Lietuva būtų nepriklausoma.

Vasario 16 d. 4 val. p.p. visi vykstame į St. Mary's Katedrą — į pamaldas už Tėvynę.

Artėjant mūsų iškilmių, susikaupimo ir maldos dienai — 16 Vasario dar noriu priminti šiuos dalykus:

1. Pamaldos prasidės lygiai 4 val. p.p. todėl ateikime anksčiau, kad mūsų didž. gerb. svečiui J.E. Kardinolui nereiktų laukti arba matyti pasivėlinančius.

2. Mergaitės ir ponios, kurios turite tautinius rūbus arba galite juos gauti, pasipuoškite jais šią iškilmingą dieną, tegu visas Sydnėjus mato, kad tai lietuvių tautos šventė, o ypač dar, kad po šv. mišių J.E. Kardinolas bus kviečiamas nusifotografuoti su mumis katedros fronte prie didžiųjų durų.

3. Kuo gausiau eikime prie Šv. Komunijos per šias pamaldas ypač lietuviškas jaunimas ateitininkai ir skautai, kad savo meilę Tėvynei išreikštume ne tik darbais ir kova, bet ir pačia nuoširdžiausia malda.

Išpažinčių bus klausoma:

Šeštadienį (15) Camperdowne nuo 5-6 val. Sekmadienį (16) Katedroj kairėj pusėj didžiojo altoriaus nuo 1 val. 30 min. iki 3 val. 30 min.

4. Ateikime visi. Te ne vienas nelieka namuose. Tegul šios pamaldos ir minėjimas būna didinga ir iškili demonstracija, parodanti, kad lietuviai myli savo tėvų žemę ir trokšta jai laisvės.

Kun. P. Butkus.

PADĖKA

Mieliems mūsų bičiuliams ir pažįstamiems, užjautusiems mus asmeniškai ir visą mūsų šeimą žodžiu, per spaudą ir laiškais mūsų brangioms motinoms Lietuvoje mirus, nuoširdžiai dėkojame.

C. ir P. Protai.

Pranešimas

DIDŽIAI GERBIAMAS PONE REDAKTORIAU!

Mes, žemiau pasirašę Adelaidės lietuviai laikraštininkai, atkreipėme dėmesį į "Mūsų Pastogės" Nr. 3 (257) kronikos puslapyje tilpusį rašinėlį, pavadintą "Kalėdų eglutė" ir pasirašytą slapyvardžiu "Susirūpinęs".

Nesigilindami į rašinėlyje patiektų faktų ir insinuacijų tikslingumą, konstatuojame, kad tokioje dvasioje ir stiliumi parašytas rašinėlis nieko bendro nebeturi su objektyviu faktų patiekimu skaitytojams. Iš vienos pusės, šito rašinėlio pasėkos tegali būti dviejų lietuvišką darbą dirbančių organizacijų sukiršinimas, o iš kitos — Adelaidės lietuvių katalikų kapeliono ir aktingo visuomenės veikėjo neatsakomingas išprovokavimas.

Taip pat manome, kad asmuo, kuris drįsta spaudoje reikšti tokias mintis, privalėtų turėti pakankamai drąsos nesislapstyti už slapyvardžių ir už savo žodžius prisiimti pilną atsakomybę.

Visi žemiau pasirašę tokio pobūdžio rašinius, kaip nesuderinamus su spaudos etika, mūsų spaudoje smerkiame ir nuo jų griežtai atsiribojame.

(Pasirašė — alfabeto tvarka—: **Pulgis Andriušis, Romualdas E. Maziliauskas, Jonas Mockūnas, Pranas Pusdešris, Vladas Radzevičius, Juozas Stepanas).**

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, (Tel. WB 1758), for the publisher Vytautas Simniškis, as President of the Australian — Lithuanian Community — 779 Elizabeth St., Zetland, Sydney, N.S.W. (Tel. MX 2120).